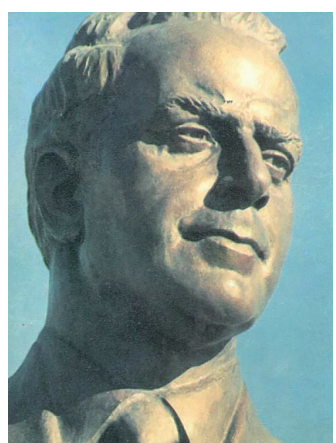

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Qardaş Türkiyədən minnətdarlıq jesti

Bax səh. 2

Baş prokuror tərəfindən cinayət işi başlanıb

Ekspertizanın nəticələri -
çoxsaylı xəsarətlərlə
əlaqədar baş vermiş
posttravmatik
şok nəticəsində...

Bax səh. 2

Qardaşlarımın cəsədlərinə
baxanda dəhşətə gəldim

Rəsmi
Bakıdan
Rusiyaya
çağırış:
Daxili
işlərimizə
qarışma!

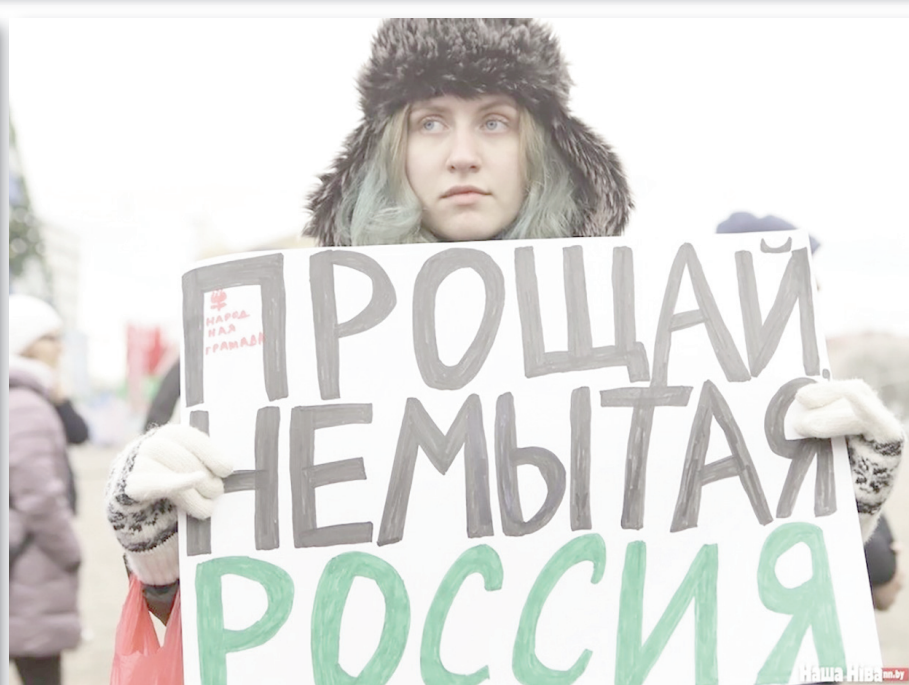
Bax səh. 3

Azərbaycan cəmiyyəti Rusiyaya etiraz edir

Bax səh. 3

Никакой особой миссии у России не было и нет! Не надо искать никакой национальной идеи для России-это миф. Жизнь с национальной идеей приведёт сначала к ограничениям, а потом возникнет нетерпимость к другой расе, к другому народу и к другой религии. Нетерпимость же обязательно приведёт к террору. Нельзя добиваться возвращения России к какой-либо единой идеологии, потому-что единая идеология рано или поздно приведёт Россию к фашизму.

Академик Д. С. Лихачёв

Rusiyanın heç vaxt xüsusi missiyası olmayıb və yoxdur! Rusiya üçün heç bir milli ideya axtarmağa ehtiyac da yoxdur - bu, ilğımdır. Milli ideya dolu həyat əvvəlcə məhdudiyyətlərə gətirib çıxaracaq, sonra başqa irqə, başqa xalqa, başqa dinə qarşı dözümsüzlük yaranacaq. Dözümsüzlük isə mütləq terrora gətirib çıxaracaq. Rusiyanın hansısa vahid ideologiyaya qayıdışına nail olmaq mümkün deyil, çünki vahid ideologiya gec-tez Rusiyanı faşizmə aparacaq.

Akademik D. S. Lixaçov

4 əsrin faciəsi...

Rusiya Pyotrun vəsiyyəti necə davam etdirir?

Bax səh. 4

Birinci Özbəkistan-
Azərbaycan
Parlamentlərarası
Forumu...

Bax səh. 3

Dünya Bankının
Azərbaycana
“yaşıl maliyyə”
dəstəyi

Bax səh. 5

Güclü
iqtisadi
təhlükəsizlik
yastığı

Bax səh. 5

Aİ Ermənistan
üçün
“səxavət kisəsini”
açıb

Bax səh. 6

Bax səh. 7

Bax səh. 7

Qardaş Türkiyədən minnətdarlıq jesti

Yaxşılıq heç vaxt unudulmur. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan 2023-cü ilin fevralında baş vermiş zəlzələnin nəticələrinin aradan qaldırılmasına göstərdiyi köməyə görə Azərbaycana bir daha təşəkkür edib. Türkiyə Lideri bu barədə iyunun 30-da Ankarada Nazirlər Kabinetinin iclasının yekunlarına dair brifinqdə çıxışında bildirib. Qardaş ölkənin dövlət başçısının dəhşətli zəlzələnin nəticələrinin aradan qaldırılmasında göstərdiyi dəstəyə görə bir daha ölkəmizə minnətdarlığını ifadə etməsi təsadüfi deyil. Məlumdur ki, təbii fəlakətin miqyası kifayət qədər böyük olub. Dağıdıcı zəlzələdə 53 min 537 nəfər həyatını itirib, 107 min 213 nəfər isə müxtəlif bədən xəsarətləri alıb. Azərbaycan Türkiyənin üzlaşdığı bu faciəni elə ilk gündən öz kədəri kimi qəbul edib.

Çətin günlərin dostları

İki qardaş ölkə və xalq xoş günlərin sevincini bir-biri ilə bölüşməyə tələsdikləri kimi, çətin məqamlarda da həmişə bir yerdə olurlar. Buna aid çoxlu nümunələr gətirmək mümkündür. Qardaş ölkə artıq tarixdə qalan Qarabağ münaqişəsinin davam etdiyi üç onillik ərzində həmişə Azərbaycana dəstək verib. Biz Türkiyənin qətiyyətli dəstəyini 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı bir daha gördük. Müharibənin ilk günlərindən başda qardaş ölkənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan olmaqla əksər yüksək səviyyəli rəsmiləri Türkiyənin Azərbaycanın yanında olduğunu bildiren bəyanatlarla çıxış etdilər. Türkiyənin bu mənəvi-siyasi dəstəyi Azərbaycana güc verdi. Nəticədə, Silahlı Qüvvələrimiz 44 günlük müharibədə şanlı Qələbə qazanaraq respublikamızın ərazi bütövlüyünü təmin etdi. Postmüharibə mərhələsində də qardaş Türkiyə Azərbaycanın işğaldan azad edilməsi ərazilərdə start verdiyi gənişmiqyaslı bərpa işlərində yaxından iştirak edir.

Öz növbəsində Azərbaycan da ən çətin vaxtlarında Türkiyəni tərk buraxmır. Azərbaycan indiyədək Ermənistanın qardaş ölkəyə qarşı irəli sürdüyü saxta soyqırımı və ərazi iddialarının beynəlxalq səviyyədə ifşa olunmasında mühüm rol oynayıb. 2016-cı il iyulun 15-dən 16-na keçən gecə Türkiyədə xəyanətkar qüvvələr tərəfindən dövlət çevrilişinə cəhd göstərildi. Təbii ki, həmin gecə Azərbaycan xalqı-

nın da üroyi qardaş Türkiyə ilə döyünürdü. Dövlət çevrilişinə cəhd hadisələri Azərbaycanın siyasi rəhbərliyi, şəxsən Prezident İlham Əliyev tərəfindən birmənalı şəkildə qınanıldı və Türkiyənin qanuni hakimiyyətinə həmrəylik nümayiş etdirildi.

Türkiyədə episentri Kahramanmaraş şəhərinə düşən 7,7 və 7,6 bal gücündəki dağıdıcı zəlzələ zamanı iki qardaş xalqın dostluğu növbəti dəfə sınaqdan çıxdı. Belə ki, Azərbaycan Türkiyəyə yardımına birinci gələn və fəlakət bölgəsini sonuncu tərk edən ölkə olub. Zəlzələnin ilk günü - fevralın 6-da Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin 420 nəfərdən ibarət çəvik xilasətmə qüvvələri Türkiyə-

yə yola düşüb. Fevralın 7-də ilkin olaraq mobil səhra hospitalı və 41 nəfərdən ibarət peşəkar tibbi və qeyri-tibbi heyət Türkiyəyə göndə-

rilib. Daha sonra isə növbəti tayyarə ilə dağıntılardan ziyan çəkmiş insanların yerləşdirilməsi üçün çadırlar, ədyal və qızdırıcılar, habelə

Kahramanmaraşda yaradılan “Azərbaycan məhəlləsi”

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bəhs olunan tədbirdə Kahramanmaraşda “Azərbaycan məhəlləsi”nin açılışını xatırladı. “Qardaşım İlham Əliyevlə birlikdə Azərbaycan məhəlləsinin açılışını etdik. Fəlakətin ilk günündən ölkəmizə yardım əlini uzadan Azərbaycan xalqına bir daha təşəkkürümü bildirmək istəyirəm”, - deyərək vurğulayıb.

Cari il iyunun 19-da Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə “Azərbaycan məhəlləsi”nin açılması liderlərin tədbirdə vurğuladıqları kimi, iki ölkənin qardaşlığının növbəti rəmzidir. Məhəllənin tikintisinə 100 milyon ABŞ dolları (170 milyon AZN) vəsait ayrılıb və tikinti iş-

Kiyevdən Bakıya zəng...

İyulun 1-də Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Volodimir Zelenski Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı hücumlarda həmvətənilərimizin qətlə yetirilməsi ilə bağlı Ukrayna ictimaiyyətinin başsağlığını çatdırıb.

Dövlətimizin başçısı başsağlığına görə minnətdarlığını bildirib. Prezident Volodimir Zelenski, həmçinin Ukrayna vətəndaşlarının İrandan təxliyəsi məsələsində Azərbaycanın dəstəyinə görə dövlətimizin başçısına təşəkkür edib.

Telefon söhbəti əsnasında ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb, Hökumətlərarası Komissiyanın iclasının tezliklə Bakıda keçirilməsi ilə bağlı razılıq əldə olunub. Azərbaycanın və Ukraynanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə bir daha qarşılıqlı dəstək ifadə edilib.

Ukrayna Prezidenti, eyni zamanda, Azərbaycanın ölkəsinə göstərdiyi humanitar yardımlara görə də minnətdarlığını bildirib.

mobil səhra hospitalı üçün 3 ədəd konteyner göndərilib. Fevralın 8-də Fövqəladə Hallar Nazirliyinin daha 227 nəfərdən ibarət çəvik xilasətmə qüvvələri qardaş ölkəyə yola düşüb. Dövlət xətti ilə texniki dəstək və humanitar yardımlar sonrakı günlərdə də ardıcıl şəkildə davam etdirilib.

Bundan başqa, birinci xanım Mehriban Əliyevanın göstərişi ilə Heydər Əliyev Fondu Türkiyənin zəlzələ bölgəsinə humanitar yar-

dımlar yola salıb. Heydər Əliyev Fondunun “Regional İnkişaf” İctimai Birliyi (RİİB) Türkiyənin ölkəmizdəki səfirliyinin zəlzələ bölgəsinə humanitar yardım göstərilməsi məqsədi ilə Azərbaycan vətəndaşlarına çağırışına qoşularaq qardaş ölkəyə dəstək məqsədilə humanitar yardım kampaniyasına start verib. Deyər bilərik ki, Heydər Əliyev Fondunun çağırışı ilə bu kampaniyaya bütün Azərbaycan cəmiyyəti qoşulub.

ləri Azərbaycanın Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirilib. 27,6 hektarlıq ərazini əhatə edən məhəllədə 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binası, Heydər Əliyev adına ibtidai məktəb, uşaq bağçası, mədəniyyət mərkəzi və digər sosial obyektlər inşa olunub. “Azərbaycan” məhəlləsinin Baş planı üzrə 7, 8, 11 və 12-ci kvartalların tikintisi artıq tamamlanıb. 4 kvartalda 26 yaşayış binası yerləşir. Binalar hamısı 4 mərtəbəlidir. Bu binalarda ümumilikdə

456 mənzil, 328 qeyri-yaşayış obyektı inşa edilib.

Bu layihə təkcə bir tikinti layihəsi deyil, eyni zamanda, Azərbaycan və Türkiyə qardaşlığının, ağır günlərdə bir-birinə dayaq olmağın, dostluq və həmrəyliyin əyani nümunəsidir. “Azərbaycan məhəlləsi” iki ölkə arasında humanitar həmrəyliyin və strateji tərəfdaşlığın gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Mübariz FEYİZLİ

Baş prokuror tərəfindən cinayət işi başlanıb

Ekspertizanın nəticələri - çoxsaylı xəsarətlərlə əlaqədar baş vermiş posttravmatik şok nəticəsində...

nub ki, ölüm xəstəlikdən baş verib. Ona ürəyin kəskin işemik xəstəliyi diaqnozu qoyulub. Ədalət Həsənov bildirib ki, meyitin xarici müayinəsi zamanı çoxlu xəsarətlər, qançır-lar, sıyrıqlar, hematomalar müşahidə edilib: “Bədən başdan-başə hematoma idi. Hər iki gözün ağıl qışasında, sağ alın və gicgah nahiyyələrində qansız-malar, sağ gözün üst və alt qa-paqlarında, boyunun sol və sağ yarısında, döş qəfəsinin sol qoltuqaltı nahiyyəsində qançır-lar, sol çiyinüstü nahiyyədə qan-

çırlı sıyrıqlar müşahidə edilib. Döş qəfəsi deformasiyalı və asimmetrikdir. Döş qəfəsinin sağ yarsının yan səthində zo-laq şəkilli sıyrıqlar vardı. Qarın sağ yan səthində və qalça-qanadı hüduunda qançırılı sıyrıqlar, bud, baldır və topuq nahiyələrinin sıyrıqları və qançır-ları, xayalığın dərisində qeyri-müəyyən formalı qırmızımtıl, göyümtül rəngli qançırılar müşahidə olunub”.

Onun sözlərinə görə, Ziyəddin Səfərovun meyitinin daxili müayinəsi zamanı aşkar-lanan dəyişikliklər, heç də Hü-

seyin Səfərovun meyitinə qoyulan diaqnozlardan fərqlənir. “Belə ki, müayinə zamanı başın dəri örtüyünün iç səthində, baş beynin sərt və yumşaq qi-şalarına qansızmalar, döş qəfəsinin küt travması, sıxılması aşkarlandı. Ən çox döş qəfəsin-də, xüsusilə iki xətt üzrə çox-saylı sınıqlar vardı. Sol tərəfdə, eləcə də paravertebral onurğa-nın sağ tərəfi boyunca da sınıq-lar müşahidə edildi. Bu, sol tərəfdən güclü sıxılmanın oldu-ğunu göstərir. Həm solda ön tərəfdə, sağda arxa tərəfdə büt-ün qabırğaların hamısı sınımış-dı. Kobud yerdəyışən sınıqlar ağciyəri zədələyib. Hətta qa-bırğalardan birini tapa bilmə-dik, onu yəqin Rusiyada müa-yinə zamanı götürüblər”, - de-yərək əlavə edib. Ədalət Həsə-rovun bildirməsinə görə, Ziyəddin Səfə-rovun ölümünə səbəb çoxsaylı xəsarətlərlə əlaqədar baş vermiş ağır posttravmatik şokdur.

Azərbaycanın Baş prokuro-ru tərəfindən isə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının və Azərbaycanlı şəxslərin Rusiya Federasiyasının hüquq-mühafizə orqanlarının əməl-dəşləri tərəfindən işgəncələrə

məruz qoyulmaqla iki nəfərin xüsusi amansızlıqla qəsdən öldürülməsi faktı üzrə cinayət işi başlanıb. Bildirilib ki, ilkin istintaqla müəyyən edilib ki, iyunun 27-də səhər saatlarında Rusiyanın Milli Qvardiyasının, Daxili İşlər Nazirliyinin və Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sverdlovsk vilayəti üzrə əməkdaşlarının iştirakı ilə Yekaterinburq şəhərində həyata keçirilmiş birgə əməliyyat-axtarış tədbirləri zamanı Yekaterinburq şəhərində müxtəlif ünvanlarda yaşayan Azərbaycan vətəndaşları və Azərbaycanlı şəxslər əvvəlki dövrlərdə törədilmiş cinayətlərdə iştirak etməkdə şübhəli bilinərək saxlanılıb. Rusiyanın adları qeyd olunan əməliyyat-axtarış fəaliyyəti subyektlərinin səlahiyyətli vəzifəli şəxsləri tərəfindən bir qrup halında azadlığı məhdudlaşdırılmaqla faktiki köməkəz vəziyyətdə olan, özünü zərbələrdən qorumaq imkanını olmayan Azərbaycan vətəndaşları və Azərbaycanlı şəxsləri digər şəxslərə həm saxlama prosesində, həm daşıdıqları nəqliyyat vasitələrində, əməliyyat-axtarış subyektlərinin

Qardaşlarımızın cəsədlərinə baxanda dəhşətə gəldim

yerləşdiyi inzibati binalarda bərk küt əşyalarla bədənlərinin müxtəlif nahiyyələrinə çoxsaylı zərbələr endirilməklə işgəncələrə məruz qoyulub və ağır bədən xəsarətləri yetirilib. Nəticədə Hüseyn Səfərov və qardaşı Ziyəddin Səfərov aldığı xəsarətlər nəticəsində xüsusi amansızlıqla qəsdən öldürüldü.

(işgəncə vermə və ya digər qəddar, qeyri-insani və ya ləyaqəti alçaldan rəftara və ya cəzaya məruz qoyma, bu hərəkətlər ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

SADIQ

Rəsmi Bakıdan Rusiyaya çağırış: Daxili işlərimizə qarışma!

Xəbər verildiyi kimi, Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) “Rossiya Seqodnya” İnformasiya Agentliyinin Bakı filialında (“Sputnik Azərbaycan”) keçirdiyi əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində 7 nəfər saxlanılıb. KİV-in məlumatına görə, Cinayət Məcəlləsinin dələduzluq, qanunsuz sahibkarlıq, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakı leqallaşdırma maddələri üzrə cinayət işi başlanaraq 2 nəfər həbs edilib, digər 5 nəfər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib. Əməliyyat zamanı saxlanılanlar “Sputnik”-in Bakı filialının icraçı direktoru İqor Kartavix və şef redaktor Yevgeniy Belousovdu.

Qeyd edək ki, “Sputnik Azərbaycan” “Rossiya Seqodnya” İnformasiya Agentliyinin Bakı filialı qismində fəaliyyət göstərirdi. Sputnik Azərbaycan rəhbərlərinin Bakıda saxlanması ilə bağlı açıqlama yayıb. Bildirilib ki, Rusiya tərəfi müxtəlif təşkilatlar vasitəsilə Bakıda saxlanılan “Sputnik Azərbaycan” rəhbərlərinin azad edilməsi üçün iş aparır. Maraqlıdır ki, İA yaydığı açıqlamada Bakı filialının 2025-ci ilin fevralında akkreditasiyası dayandırılısa da fəaliyyət göstərməsini yazmayıb.

Rusiya Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov isə bildirib ki, rusiyalı jurnalistlərin Bakıda saxlanması ikitərəfli münasibətlərin ruhuna qətiyyətlə uyğun gəlmir.

Bu arada dünən Azərbaycan Rusiyadakı səfiri Rəhman Mustafayev Rusiya XİN-ə çağırılıb, orada təxminən bir saat olub. Səfir Rəhman Mustafayev “Bakının qeyri-dost hərəkətlərinə görə etiraz edilib”. Bu barədə Rusiya XİN məlumat yayıb.

Rusiyalı jurnalistlərin “dərhal azad edilməsi tələbi ilə” səfiri şəfahi nota təqdim edilib.

XİN Mətbuat Xidməti İdarəsinin roisi

Ayxan Hacızadə hadisələri jurnalistlər üçün şərh edərkən bildirib ki, iyulun 1-də Azərbaycanın Rusiya Federasiyasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Rəhman Mustafayevin Rusiya Xarici İşlər Nazirliyindəki görüşündə ilk növbədə Yekaterinburqda qanunun ciddi şəkildə pozularaq, aralarında həm Azərbaycan və Rusiya vətəndaşları olan soydaşlarımızın qətl və xüsusi qəddarlıqla döyülərək xəsarət alması ilə bağlı Azərbaycanın etiraz notası qarşı tərəfə təqdim olunub:

“Notada, bununla yanaşı, Rusiya hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən həmvətənlərimizin dindirilməsi zamanı təbiiq edilən işgəncə və ləyaqəti alçaldan hərəkətlərdən istifadə edilməsinə görə qəti etiraz bildirilib.

Hüquq-mühafizə orqanlarının bu hərəkətlərinin Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyinin və beynəlxalq səviyyədə qəbul olunmuş əsas insan hüquq və azadlıqlarının pozuntusu olduğu diqqətə çatdırılıb”.

Azərbaycan XİN sözcüsü, Rəhman Mustafayevin, bununla yanaşı, reydlərin təşkili və keçirilməsi zamanı azərbaycanlılara qarşı nümayiş etdirilən etnik düşümsüzlük, bu kimi halların Rusiya mediasında işıqlandırılmasının ciddi narahatlıq doğurduğunu bildirdiyini ifadə edib:

“Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının qanunsuz hərəkətlərinin, həmvətənlərimizin qətlinin və ağır yaralanmasının Azərbaycan Respublikası ictimaiyyətində son dərəcə mənfə reaksiyaya səbəb olduğu qeyd edilib.

Rusiya tərəfindən bu hücumların hərtərəfli və obyektiv araşdırılması, habelə təqsirkarların Rusiya Federasiyasının mövcud qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün təcili tədbirlər görülməsi tələb olunub”.

A.Hacızadə həmçinin qeyd edib ki,

“Rossiya seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin filialı kimi təqdim edilən “Sputnik-Azərbaycan”-ın ofisində həyata keçirilən tədbirlərlə bağlı səfir öz növbəsində Azərbaycanın mövqeyini qarşı tərəfin diqqətinə çatdırıb:

“Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanlarının ofisində həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri ölkəmizin qanunvericiliyinə və beynəlxalq öhdəliklərinə tam uyğundur”.

Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü onu da bildirib ki, cari ilin 12 fevral tarixində “Rossiya seqodnya” beynəlxalq informasiya agentliyi” Federal Dövlət Unitar müəssisəsinin Bakı filialının rəhbəri XİN-ə çağırılaraq, onların ölkəmizdə filial və nümayəndəlik kimi fəaliyyət göstərməsi üçün hüquqi əsas olmadığı diqqətə çatdırılıb və filialın fəaliyyətini 3 gün ərzində dayandırması haqqında bildiriş qarşı tərəfə təqdim edilib. Buna baxmayaraq, qeyd edilən filialın akkreditasiyası ləğv edilmiş Rusiya Federasiyası vətəndaşları və filial qanunsuz şəkildə fəaliyyətini davam etdirib:

“Daxili İşlər Nazirliyinin məlumatında da qeyd edildiyi kimi, hal-hazırda sözügedən qanunsuz fəaliyyət ilə bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri üzrə cinayət işi başlanılıb və istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Bununla əlaqədar, Rusiya tərəfinin narazılığının heç bir əsası olmadığı diqqətə çatdırılıb və Rusiya tərəfi Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmamağa çağırılıb. Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarından fərqli olaraq, Azərbaycan tərəfinin tədbirlərinin və onların həyata keçirilmə tərzinin tam qanuni olduğu bildirilib. Ümumilikdə, Rusiya tərəfindən həyata keçirilən qeyd edilən fəaliyyət və hərəkətlərin iki ölkə arasında ikitərəfli münasibətlərə zidd olduğu xatırlanıb”.

Birinci Özbəkistan-Azərbaycan Parlamentlərarası Forumu...

“Parlamentlərarası əməkdaşlığın inkişafına dair 2025-2026-cı illər üçün praktiki tədbirlər planı” imzalanıb

Iyulun 1-də Özbəkistanın Xivə şəhərində Birinci Özbəkistan-Azərbaycan Parlamentlərarası Forumunun açılış mərasimi keçirilib. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, iki ölkənin qanunverici orqanları rəhbərlərinin və deputatlarının qatıldığı tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova forumun iki ölkənin parlamentləri üçün çox əlamətdar hadisə olduğunu diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, bu tədbir Azərbaycan Milli Məclisinin digər ölkənin qanunverici orqanı ilə keçirdiyi ilk forumdur.

Xalqlarımız və ölkələrimiz arasında münasibətlərin dərinləşməsinə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin böyük xidmətlərini vurğulayan Sahibə Qafarova deyib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2022-ci ildə Özbəkistana dövlət səfəri zamanı açılış olub və şantaj siyasətinin davam etdiyi indiki şəraitdə bu ölkə ilə bütün sahələrdə əməkdaşlıq və münasibətlər yenidən nəzərdən keçirilsin. Bu baxımdan, Mədəniyyət Nazirliyinin Rusiya ilə dövlət və özəl müəssisələrin xətti ilə Azərbaycanda keçirilməsi nəzərdə tutulan mədəniyyət tədbirlərini, o cümlədən konsertləri, festivalları, tamaşaları, sərgiləri ləğv etməsi təqdir olunub. “Ötən ilin sonu Rusiya səmasında vurulmuş AZAL toylarəsi ilə əlaqədar bu günə qədər də günahkarların müəyyən edilərək mühakimə edilməməsi göstərir ki, Rusiya hakimiyyəti bu dəhşətli cinayətlərin açılmasında maraqlı tərəf deyil. Biz şəffaflıq, ədalət, qarşılıqlı hörmət tələb edirik. Yekaterinburq şəhərində baş vermiş sonuncu cinayət əməli də yalnız Səfərovlar ailəsini deyil, bütün Azərbaycanı sarıdır. Hər birimiz özümüzü Səfərovlardan biri hesab edirik”, deyə bəyanatda vurğulanıb.

Füzuli şəhərində Prezident Şavkat Mirziyoyevin təşəbbüsü ilə özbək xalqının dahi oğlu Mirza Ulucbəyini adını daşıyan məktəb tikərək, işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasına töhfə verən ilk ölkə oldu.

Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərə mühüm və müsbət təsir göstərən amillərdən birinin parlamentlərimizin qarşılıqlı fəaliyyəti olduğunu deyən spiker bildirib ki, yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, parlamentlərarası əməkdaşlığımız xüsusi mənə və xarakter alır. Bu əməkdaşlıq parlamentlərimizin dövlətlərarası münasibətlərin inkişafına öz töhfəsini verməyə hazır olduğunu göstərir.

Forumda çıxış edən Özbəkistan Respublikası Ali Məclisi Senatının sədri Tənzilə Narbayeva tədbirin, sadəcə, parlamentlərarası görüş deyil, əlaqələrimizin inkişafı tarixində mühüm mərhələ olduğunu bildirib. O, tədbirin Özbəkistan və Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyi ərəfəsində keçirildiyini və bu məqamın da forumun əhəmiyyətini bir daha göstərdiyini söyləyib. Tənzilə Narbayeva deyib ki, forumun bugünlərdə keçirilməsi bizim parlament dəyərlərinə ümumi sadiqliyimizi və ölkələr arasında dostluğun əsas amillərindən biri kimi parlamentlərarası əməkdaşlığı gücləndirmək istəyimizi ifadə edir. O, parlamentlərarası forumun səmimi və konstruktiv fikir mübadiləsi, ümumi təşəbbüslərin inkişafı, birgə proqramların həyata keçirilməsi üçün əsas platformaya çevriləcəyinə inanımı ifadə edib.

Senatın sədri çıxışında, həmçinin parlamentlərimiz arasında mövcud olan əlaqələr haqqında da danışaraq qeyd edib ki, parlamentlərimizin qarşılıqlı fəaliyyəti ölkələrimiz və xalqlarımız arasında münasibətlərin daha da genişlənməsinə xidmət edir. Eyni zamanda, bu əlaqələr böyük beynəlxalq təşkilatlarda ölkələrimizin mövqelərinin möhkəmlənməsinə də mühüm rol oynayır.

Parlament sədrlərinin çıxışlarından sonra Birinci Özbəkistan-Azərbaycan Parlamentlərarası Forumu işini səsiyalarda müzakirələrlə davam etdirib.

Qeyd edək ki, forum çərçivəsində Azərbaycan Milli Məclisi ilə Özbəkistan Ali Məclisi Senatı arasında “Parlamentlərarası əməkdaşlığın inkişafına dair 2025-2026-cı illər üçün praktiki tədbirlər planı” (“Yol xəritəsi”) imzalanıb. Sənədi Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova və Özbəkistan Ali Məclisi Senatının sədri Tənzilə Narbayeva imzalayıblar. Qeyd olunub ki, bu sənəd iki ölkənin qanunverici orqanları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin həyata keçiriləcək praktiki tədbirlər sayəsində daha da genişləndirilməsinə xidmət edir. Mərasimdə tərəflər, həmçinin Azərbaycan Milli Məclisi ilə Özbəkistan Ali Məclisinin Parlamentlərarası əməkdaşlıq komissiyasının Reqlamentini də imzalayıblar.

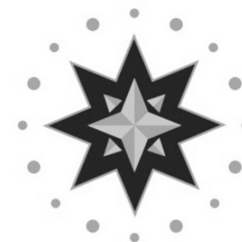
Azərbaycan cəmiyyəti Rusiyaya etiraz edir

Yekaterinburqda azərbaycanlılara qarşı törədilən və ölümlə nəticələnmiş zorakılıq hadisələri Azərbaycan cəmiyyətində kəskin etirazla qarşılanır

Milli QHT Forumu bəyanat verib

Azərbaycan Milli QHT Forumu da Rusiyada azərbaycanlıların etnik mənsubiyyətinə görə qətl və zorakılığa məruz qalmasına dair bəyanat yayıb. Bəyanatda deyilir ki, biz Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin səsi olaraq, son zamanlar Rusiyada azərbaycanlıların etnik mənsubiyyətinə görə qətl və zorakılığa məruz qalmasının sistemli xarakter aldığını müşahidə edir, bunu hiddətlə qarşılayırıq: “2025-ci il iyunun 27-də Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı məhkəmə mühakiməsi olmadan törədilmiş qətl və zorakılıqlar etnik və dini düşümsüzlük, irqi ayrı-seçkilik və faşizm nümunəsidir. Faktlar, obyektiv təhlillər və çoxsaylı sübutlar göstərir ki, azərbaycanlılara qarşı bu cür cinayətlər çox vaxt rəsmi Moskvanın ən azı səssiz razılığı ilə sanksiyalaşdırılır. Azərbaycan Respublikası hər zaman Rusiya ilə məhrəban qonşuluq, dostluq və tərəfdaşlıq siyasətinə sadiqliyini nümayiş etdirib. Bu mövqə ölkəmizdə dövlət təhsil müəssisələrində rus bölmələrinin mövcudluğunu saxlaması, Rusiya ilə güclü mədəni

əlaqələrin inkişafı, rus məktəbləri, teatrları, mədəniyyət mərkəzlərinin sərbəst fəaliyyəti, Azərbaycanda rus icmasına göstərilən

Azərbaycan Milli Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumu

xüsusi diqqət və qayğı, eləcə də qarşılıqlı faydalı iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı istiqamətində ardıcıl tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə təsdiqlənir. Biz Azərbaycanın Rus

İcmasının Yekaterinburqda Rusiya güc strukturlarının qəddarlığını qətiyyətlə pisləməsinə də təqdir edirik”.

Bəyanatda Milli QHT Forumu Azərbaycan dövlətini çağırıb ki, Rusiya tərəfindən azərbaycanlılara qarşı təhdid, hədə-qorxu və şantaj siyasətinin davam etdiyi indiki şəraitdə bu ölkə ilə bütün sahələrdə əməkdaşlıq və münasibətlər yenidən nəzərdən keçirilsin. Bu baxımdan, Mədəniyyət Nazirliyinin Rusiya ilə dövlət və özəl müəssisələrin xətti ilə Azərbaycanda keçirilməsi nəzərdə tutulan mədəniyyət tədbirlərini, o cümlədən konsertləri, festivalları, tamaşaları, sərgiləri ləğv etməsi təqdir olunub. “Ötən ilin sonu Rusiya səmasında vurulmuş AZAL toylarəsi ilə əlaqədar bu günə qədər də günahkarların müəyyən edilərək mühakimə edilməməsi göstərir ki, Rusiya hakimiyyəti bu dəhşətli cinayətlərin açılmasında maraqlı tərəf deyil. Biz şəffaflıq, ədalət, qarşılıqlı hörmət tələb edirik. Yekaterinburq şəhərində baş vermiş sonuncu cinayət əməli də yalnız Səfərovlar ailəsini deyil, bütün Azərbaycanı sarıdır. Hər birimiz özümüzü Səfərovlardan biri hesab edirik”, deyə bəyanatda vurğulanıb.

Abutalıb Səmədov: Bu hadisə vəhşilikdir və hüquqla heç bir əlaqəsi yoxdur

Məsələ ilə bağlı qəzətimizə açıqlama verən siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov bildirib ki, Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının Yekaterinburqda törətdiyi vəhşiliyin hüquqla heç bir əlaqəsi yoxdur. Onun fikrincə, bu, siyasi sifarişdir və həmin orqanlar da onu icra ediblər: “Guya onlar uzun illər əvvəlki cinayət işi ilə bağlı belə əməliyyat keçiriblər. Amma hadisənin 2001-ci ildə törədilmiş cinayətlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Sadəcə, siyasi sifariş yerinə yetiriblər. Bəs niyə bu sifariş edilib? Çünki burada Azərbaycan hakimiyyətinin Rusiya tərəfindən Rusiya-a məxsus mülki təyarrənin vurulması ilə bağlı prinsipial mövqeyi dayanır. Hökumətimizin mövqeyi bundan ibarətdir ki, təyarrəni vuran

ran günahkarlar cəzalanmalı və təzminat ödənməlidir. Yəqin, Rusiyada elə hesab edirdilər ki, müəyyən bəyanatlardan, üzrəxalıqdan sonra hadisə unudulacaq. Amma yanlışdır. Hətta Azərbaycan Prezidenti 9 mayda faşizm üzərində qələbənin 80-ci ildönümü münasibətilə Moskvada keçirilən paradı iştirak etmədi. O vaxtdan aydın idi ki, Rusiya Azərbaycanı qarşı hansısa addımlar atmağa cəhd göstərəcək”.

Həmsöhbətimiz deyib ki, Rusiyanın təxribat cəhdləri sırasında əmək miqrantlarına təzyiqlər, beynəlxalq müstəvidə Fransa ilə birgə hansısa addımlar və s. gözənlə bilər. Lakin bütün bunların əksinə olaraq, Yekaterinburqda belə bir cinayət baş verdi. “Prosesi izləyən hər kəs bilir ki, burada nə hüquqdan, nə də xidməti əməliyyatdan danışmaq mümkün deyil. Vəhşiliyin səviyyəsi o qədər böyük olub ki, buna başqa ad vermək mümkün deyil. Rusiyanın düşüncəsinə görə, guya bizə xəbərdarlıq edir və mesaj verir ki, başqa addımlar da ata bilər. Amma gözləmədiyi halda Azərbaycan kəskin mövqə tutdu. Dövlətimizin prinsipial mövqeyi bundan sonra da belə davam edəcək”, deyə A.Səmədov söyləyib.

Ayaz Salayev: Bizə “kiçik qardaş” kimi baxan Rusiyaya qarşı qətiyyətimizi göstərməliyik və göstəririk

“Rusiyada azərbaycanlılara qarşı belə münasibət sovet dövründə də var idi. Onlar bizə sovetlər zamanında olduğu kimi “böyük qardaş” və ya “kiçik qardaş” məntiqi ilə yanaşmamalıdılar”. Bu fikirləri isə Əməkdar incəsənət xadimi, kinorejissor Ayaz Salayev qəzətimizə açıqlamasında deyib. O, 1977-ci ildə Moskvada Ümumittifaq Dövlət Kinematografiya İnstitutunun Kinoşünaslıq fakültəsində təhsil almağa gətdiyini xatırladaraq, o zaman da azərbaycanlılara mənfə münasibət göstərildiyini xatırladı: “Mən Moskvada yaşamışam, oxumuşam, belə halları gözəl biliəm. Tarixçi olmasam da, bir hadisəni xatırlatmaq istəyirəm. İkinci Dünya müharibəsi zamanı rus dilini bilməyən azərbaycanlıları cəbhədə güllələyirdilər. Sonra bu problemin həlli üçün milli diviziyalar yaradıldı. Görürsünüz, problem hələ o vaxtlar var idi”.

Yekaterinburqda azərbaycanlılara qarşı törədilmiş cinayəti pisləyən A.Salayev dövlətimizin və cəmiyyətimizin bu hadisə ilə bağlı mövqeyini dəstəkləyib. “Biz Rusiyaya qarşı mövqeyimizi göstərməli idik, onu da göstərdik. Düşünürəm ki, Azərbaycan tərəfindən atılan addımlar tamamilə düzgündür. Bizə hələ də “kiçik qardaş” kimi baxan Rusiyaya qarşı qətiyyətimizi göstərməliyik və göstəririk”, deyə, o vurğulayıb.

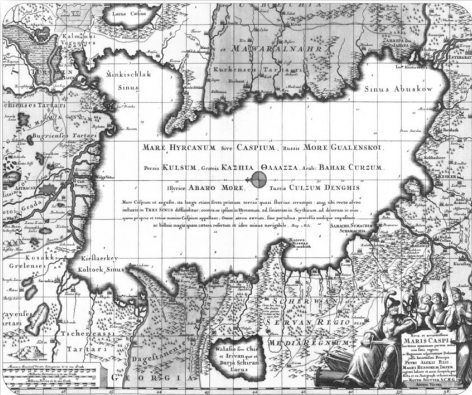
N.BAYRAMLI

Nardar BAYRAMLI

4 əsrin faciəsi...

Rusiya Pyotrun vəsiyyətini necə davam etdirir?

Rusiya şovinizmi, Rusiya işğalçılığı, imperializmi Cənubi Qafqaz da daxil olmaqla Avrasiyanın mərkəzi üçün 4 əsrlik bir kabusdur. Xüsusilə, Xəzərin Qərb sahilləri 400 ilə yaxındır ki, bu işğalın ağır və acı nəticələrini yaşayır. Bir maraqlı fakt diqqəti cəlb edir - arxada qalan 3 əsrin hər birinci rübü Azərbaycan da daxil olmaqla Qafqazın rus işğalına məruz qalması ilə nəticələnir. Rus imperializminin planlı şəkildə həyata keçirdiyi bu proses 1701-ci ildən start götürərək son mərhələ kimi 1920-ci ildə yekunlaşmışdı. Həmin tarixə bir də nəzər salaq...

Pyotrdan başlayan işğal - vəsiyyətin Zəngəzur “möhürü”...

Qeyd edildiyi kimi, 1701-ci ildə iki erməninin fitvası və şirnikləndirməsi ilə Qafqaza yön çevirən (onun da əlinə bəhanə olmuşdu) I Pyotr sonradan bu əraziləri özünün tarixi intriqalarının, imperialist planlarının mərkəzinə qoymuş oldu. XVIII əsrin ilk ilində erməni kilsəsinin iki nümayəndəsi - Ori və Tigranyan Moskvada çar Pyotra verdikləri “söz”ün qarşılığını bolluca aldılar. Pyotra erməni mülükləri tərəfindən yazılmış məktubda ermənilərin Pyotrdan başqa ümidlərinin qalmadığı qeyd edilmişdi. Pyotr İsveç ilə davam

etməkdə olan Şimal müharibəsinin bitməsindən sonra ermənilərə yardım edəcəyinə dair söz vermişdi. Etdi də...

Beləcə rus işğalı sözün böyük mənasında Qafqaza, Azərbaycana ayaq açdı. Şimal müharibəsinin 1721-ci ildə sonlanmasından sonra I Pyotr Xəzər dənizi sahillərinə hücum etmək qərarına gəldi. O, Xəzər dənizi hövzəsini ələ keçirib, Mərkəzi Asiyadan və Hindistandan gələrək Rusiya ərazisindən keçib Avropaya gedən ticarət yolu qurmaq niyyətində idi. Bəli, tarix çox şeylərdən dərs və nümunə götürmək üçün əsl vasitədir - bu gün

olduğu kimi, XVIII əsrin ilk yirmisi ilində də Avrasiyada yeni bir dönmə başlayırdı. Ticari yollar təmərküzləşirdi. Dövlətlərarası münasibətlər yeni iqtisadi qanunauyğunluqlara əsasən formalaşdırılırdı. Bunu çar Rusiyası və onun başında olan Pyotr da görürdü. Hətta Pyotrun vəsiyyətində Qafqaz - Kiçik Asiya xəttini nəzarətə götürmək məsələsi təsadüfən qeyd edilməmişdi - Rusiya çarı işğal nəticəsində hələ 400 il öncə dünyanın əsas iqtisadi aortasına çevriləcək yolu, Zəngəzur dəhlizini işğal edib nəzarətinə keçirmək istəyirdi. Bu ticarət yolunun qurulma-

sı Rusiya imperiyasının tacirlərinə böyük pullar qazandırmaqla birlikdə, Rusiya xəzinəsinə də böyük maliyyə gəlirini təmin etmiş olaçaqdı. Ticarət yolu quru xəttlə Hindistan, İran ərazisindən, ya da dəniz yolu ilə keçərək oradan Kür çayı üzərindəki rus qalasına, oradan isə Gürcüstandan keçərək Həştərxana, oradan bütün Rusiya imperiyasına malların daşınması nəzərdə tutulurdu. Eyni zamanda Rusiya bu dəhliz boyunca sirli Ərəb dünyasına keçid üçün yol axtarırdı.

Amma istəkləri gözlərində qaldı - düzdür, tarixə “rusların ilk

Xəzəryanı yürüşü” kimi düşən birinci işğal faktı ilk illərdə imperializmin qələbəsi ilə nəticələndi. Səfəvi imperiyası ilə 1723-cü ildə imzalanan Peterburq müqaviləsi nəticəsində Rusiya imperiyası Xəzər sahilində mühüm torpaqlar əldə etsə də, bunu sona qədər qoruyub saxlaya bilmədi. Yeni Səfəvi şahı II Təhmasib bu müqaviləni ratifikasiya etmədi. Nadir xan Əfşarın (o zaman hələ baş komandan idi) uğurlu hərbi yürüşləri nəticəsində 1735-ci il Gəncə müqaviləsi ilə ruslar bölgəni tamamilə tərk etdilər. Beləliklə, Pyotrun arzusu gözündə qaldı...

Xain işğalın izi ilə...

Aradakı 100 il ərzində epizodik meyillənmələr olsa da, Rusiya imperializmi bir də Rusiya çarçası II Yekaterinanın son illərində Qafqaza doğru daha güclü işğal planları hazırlamağa başladı. II Yekaterina Rusiya imperiyasının ekspansiya siyasətinin əsas memarlarından biri idi. Onun dövründə ermənilərlə qurulan münasibətlər əsasən Osmanlı imperiyasına və Azərbaycana qarşı siyasətin tərkib hissəsi idi. II Yekaterina erməniləri Rusiya imperiyasına yaxınlaşdırmağa çalışırdı və 1768-1774-cü illər Rus-Osmanlı müharibəsi zamanı və sonra ruslar erməniləri Osmanlıya və Azərbaycana qarşı potensial müttəfiqləri ermənilərdən Qafqazda “xristian dayağı” kimi istifadə etmək məqsədi güdürdülər. Rus diplomatı Simeon Yerevantsi (erməni tarixçisi) II Yekaterinaya məktublar yazaraq “Erməni dövlətinin” yaradılması ideyasını dəstəkləyirdi. II Yekaterina və knyaz Potyomkin erməni kilsə rəhbərləri ilə əlaqələr quraraq “Qafqazda xristian dövləti” ideyasını gündəmə gətir-

mişdilər. Bu layihə tam gerçəkləşməsə də, regiondakı gələcək etnik dəyişikliklərin əsasını qoydu. Həmin dövrdə Azərbaycanda müstəqil xanlıqlar meydana gəlmişdi və onlar bu və ya digər şəkildə birləşərək müstəqil, bütöv Azərbaycan dövləti yaratmaq uğrunda addımlar atmağa hazırlaşdılar. Bütöv Azərbaycanı gözəl bir gələcək gözləyirdi. Bir bayraq altında, bir səma altında birləşəcək xanlıqlar yeni bir Azərbaycanın təməlini atacaqdılar. Amma... Çar Rusiyası yenə də öz xain planları ilə Azərbaycanın gələcəyinin üzərinə qara kölgələr salmağa başladı. 1796-cı ilin aprelində Quba xanlığının ərazisi olan Dərbəndi işğal edən çar generalı Zubov sonradan Bakı, Şamaxı və Gəncə xanlığını da Rusiya imperiyası adı altında işğalə məruz qoydu. II Yekaterinanın ölümü isə bu işğal prosesini yarıda saxladı - yeni çar Pavel rus qoşunlarının Azərbaycandan çıxarılması ilə bağlı fərman imzaladı. Və beləliklə də, Azərbaycan torpaqlarının ruslar tərəfindən işğalı bir az ertələndi.

Sisianovun “Qarabağ-Zəngəzur planı”...

XIX əsrin ilk illərində Rusiya yenidən Azərbaycanın işğalı ilə bağlı planlara başladı. I Aleksandrın imperator elan olunmasının ardından gürcü əsilli Sisianov böyük “şövqlə” yenidən Qafqazın işğalı uğrunda işə başladı. 1804-cü ildə Gəncə xanlığına süqutunun və Cavad xanın xaincəsinə qətlinin ardından Rusiya imperiyası ilə Qarabağ xanlığı arasında Kürəkçay sülh müqaviləsi imzalandı - müqaviləyə görə, Qarabağ xanlığının bütövlüyünün saxlanmasına imperator tərəfindən zəmanət verildi. Müqaviləni həmçinin Şəki xanı Səlim xan da imzaladı. Amma Rusiya özünün dönlüklüyünü və imperialist maraqlarını bir daha biruzə verdi - imzaladığı əhdə sədaqət göstərməyən rus qoşunları I il keçməmiş - 12 iyun 1806-cı ildə İbrahimxəlil xanı Şuşa yaxınlığındakı Xanbağında 17 nəfər ailə üzvləri ilə birlikdə qətlə yetirdi. Bu cinayətkar hadisəyə rus mayoru Lisaneviç başçılıq edirdi. Beləliklə, Kürəkçay sülhü öz əhəmiyyətini itirdi. Sisianov isə ard-arda Gəncə, Qarabağ, Şəki, Şamaxı xanlıqlarını Rusiya imperiyasının tərkibinə qatdı. Amma nəticədə Bakı qalasının divarı altında öldürüldü. 1805-ci ildə general Sisianov Bakı xanlığına hücum etdi və şəhəri mühasirəyə aldı. Bakı xanı Hüseynqulu xan danışıqlar aparmaq üçün onu Qala qapısının ya-

mına çağırırdı - 8 fevral 1806-cı ildə general Sisianov Bakının Qala qapısının yanına gəldi. Burada o Hüseynqulu xan ilə danışıqda Hüseynqulu xanın əmisi oğlu İbrahim bəy tərəfindən öldürüldü. Sisianov Qafqazda xristian əhalini, xüsusilə erməniləri daha güclü yerləşdirmək üçün şərait yaradırdı. O xatirələrində yazırdı ki, “rusları və erməniləri Qafqaza köçürməklə biz buranın əbədi sakinlərinə çevriləcəyik”. Məqsəd, müsəlman-türk əhalini sıxışdıraraq rusların və ermənilərin nüfuzunu artırmaq idi. Maraqlı bir epizod isə gözdən yayınmır - yenə də hədəf kimi Zəngəzur və Qarabağ seçilmişdi. Sisianovun çar Aleksandra göndərdiyi hesabatlarda da ermənilərin məhz bu ərazilərdə - daim iqtisadi fəallıq yaşadığı bölgələrdə yerləşdirilməsi nəzərdə tutulurdu.

Nəticədə, Azərbaycanın Rusiya tərəfindən işğalı 1813-cü il Gülistan, 1828-ci il Türkmənçay müqaviləsi ilə o dövr üçün başa çatdı. Bu işğal nəticəsində isə Azərbaycan həm müstəqilliyini itirdi, həm də XIX əsr kimi qızıl inkişaf dövrünü boyunduruq altında keçirmək məcburiyyətində qaldı. Həmin illərdə baş verən neft bumu, şəhər inkişafı, maarifçilik hərəkatları rus işğalının bizim üçün müəyyənləşdirdiyi yol üzrə inkişaf etdi...

Müstəqil Azərbaycanın “qırmızı” işğalı...

Nəhayət, XX əsr... Dünyanın yeni siyasi, hərbi, iqtisadi şəkillənməsinin gətirdiyi, müasir tendensiyaaların təməllərinin atıldığı zaman. I Dünya müharibəsi bitmiş, Rusiya imperiyası dağılmış, dünyada yeni bir siyasi konfiqurasiyanın əsası qoyulmuşdu. Rusiyanın işğal etdiyi regionlar hər biri, o cümlədən Azərbaycan müstəqillik əldə etmişdi. 1918-ci ilin mayında Azərbaycan ərazisində Türk və müsəlman dünyasında ilk dünyəvi demokratik respublika və parlament respublikası quruldu. Bu tarixi bir nailiyyət idi və Azərbaycan dövləti qısa zaman ərzində böyük bir yol qət etdi - milli atributlar hazırlandı, qlobal miqyasda əlaqələrin qurulması üçün addımlar atıldı, beynəlxalq aləmlə əlaqələr quruldu. Amma bu dəfə də rus işğalı qara bulud kimi dövlətimizin üzərinə çökdü - bu dəfə bolşeviklərin əli ilə bölgəni özünün plastdarına çevirən Rusiya Azərbaycanı işğal etdi.

1920-ci ilin aprelində işğal olunan Azərbaycan yeni imperiyanın - SSRİ-nin tərkibində asılı bir dövlət kimi fəaliyyət göstərdi. Bu işğal nəticəsində isə Azərbaycanın yerüstü və yeraltı sərvətləri talandı, Rusiyaya daşındı. II Dünya müharibəsində SSRİ-nin qəbəbəsinə ən vacib rollardan birini oynama-sına baxmayaraq, Bakıya qəhrəman şəhər adı verilmədi. Tam əksinə, Rusiya hakimiyyəti Pyotrdan qalma vəsiyyəti tam yerinə yetirmək üçün Zəngəzuru, Göyçəni, bir sözlə, Qərbi Azərbaycan torpaqlarını ermənilərə peşqoş etdi. Rusların ermənilərə səxavətlə verdikləri Azərbaycan torpağında erməni dövləti yaradıldı. Məhz buradan qaynaqlanırdı ki, əsrin sonunda rus şovinizmi Qarabağın ermənilər tərəfindən işğal edilməsində mühüm rol oynadı. 20 Yanvar, Xocalı kimi tarixi faciələr məhz rusların Azərbaycana qarşı olan işğalçı, militarist siyasətinin nəticələri idi.

Güclü, qətiyyətli, iradəli...

Amma XX əsrin sonu tam fərqli bir siyasi şərait formalaşdı - Azərbaycan bir əsrdə ikinci dəfə müstəqillik əldə etdi. Bu müstəqillik isə əbədi və dönməz oldu. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi dühası, Prezident İlham Əliyevin liderlik bacarıqları

riği qısa zamanda ölkəmizi dünya birliyinin tamhüquqlu üzvünə çevirdi. Müstəqilliyimizin ilk illərində işğala məruz qaldıq - yenə də rusların əli ilə ermənilər Qarabağı və ətrafındakı rayonları işğal etdilər və 30 il bu işğal faktını sürdürdülər. Amma Azərbaycan artıq yeni, müasir, güclü və mərkəzləşdirilmiş bir dövlət kimi çıxış etdi - dövlətimiz qısa za-

manda uğurlu iqtisadi - siyasi inkişaf kursu müəyyən etdi, nizamı və müasir ordu formalaşdırdı. 2020-ci ilin Vətən müharibəsində qazanılan qələbə, antiterror tədbirlərində nümayiş etdirilən əzm Azərbaycanın gücünü, iradəsini, qətiyyətini ortaya qoydu. Azərbaycan artıq bölgənin aparıcı aktoru kimi müstəqil siyasəti yürüdür, hər kəsə “öz dilində” danışır. Amma deyəsən, bizim

müstəqilliyimiz, suverenliyimiz və birliyimiz, vəhdətimiz, bütövlüyümüz şimal qonşumuzunu “xoşuna gəlmir”. Axı, onlar öyrəşiblər hər əsrin əvvəlində qarşılarında zəif Azərbaycan görməyə. Bu dəfə tam fərqli bir Azərbaycanla üz-üzədirlər. Müasir Azərbaycan ona qarşı yəmənlən bütün təhdidlərə layiqli şəkildə cavab vermək iqtidarındadır. Biz heç bir zaman işğala və ya

təcavüzə, talana və ya qəsbə yol verməmişik - artıq bizə qarşı yürüdülmüş işğalçı siyasətə də dözmək fikrində deyilik. Deyirlər, tarix təkrarlanır - amma öz tarixini yaradan xalqın, dövlətin və Liderin vəhdəti bu tarixi yenidən yazır, dünyaya nümayiş etdirir. Azərbaycanın müasir tarixi kimi...

Ağdam rayonunda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT) Həftəsi çərçivəsində İƏT-in Gənclər Forumu keçirilib. Forumun məqsədi İƏT ölkələrindən olan gəncləri regional dialoqa cəlb etmək, müvafiq məsələlərin həll yollarını təklif etmək və tövsiyələr toplusunu təqdim etməklə qərarların qəbuluna təsir göstərməkdən ibarətdir. Tədbirdə iqtisadi və ticari əməkdaşlıq, davamlılıq və texnologiya, insan inkişafı və dialoq məsələləri müzakirə olunacaq. Forumda təşkilata üzv olan dövlətlərdən 50-yə yaxın gənc, dövlət orqanlarının nümayəndələri, İƏT rəsmiləri və ekspertlər iştirak ediblər.

Qarabağda ilk dəfə...

Ağdamda mühüm forum keçirildi

Azərbaycanda güclü gənclər siyasəti mövcuddur

Forumda çıxış edən gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov bildirib ki, Qarabağda ilk dəfə Gənclər Forumu təşkil olunur: “Biz belə tədbirlərlə göstəririk ki, Azərbaycanda güclü gənclər siyasəti mövcuddur”.

Prezident İlham Əliyevin gənclərə xüsusi diqqət və qayğı

ilə yanaşdığını qeyd edən nazir bildirib: “Ölkə üzrə 35 gənclər evi, 100-lərlə gənclər təşkilatları, fondları və mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Biz, həmçinin beynəlxalq tədbirlər təşkil edirik. Ümidvaram ki, bu tədbirin yekununda gənclər siyasətinə aid olan yaxşı sənədə imza atılacaq”.

İƏT regionundan olan gənclər Qarabağ Universitetində təhsil alsınlar

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) Baş katibi Əsəd Məcid Xan bildirib ki, bu gün biz daha çox inteqrasiya edilmiş regiona çevrilmək fikrindəyik. Həmin işlərə gənclərin qatılması bizə daha çox yaradıcı qüvvə gətirəcək, inno-

vasiyaya yol açacaq: “İƏT regionu öz mə-

Yaxşı təhsilə malik olan gənclər dayanıqlılığı, inkişafı və regional artımı irəliyə aparacaq bir gücə çevriləcək. Dünyanın müxtəlif yerlərində çağırışlar üzə çıxır. Bu regionda gənclər öz

dəniyyətləri, müxtəlifliyi, iqtisadiyyatları, cəmiyyətləri ilə fərqlənir. Ölkələrdə olan əhəlinin 60 faizi məhz gənclərdən ibarətdir.

həmçinin əmək bazarına çıxışla bağlı problemlərlə üzləşir. Gənclərə bu gün müəyyən bacarıqlar formalaşdırmaq imkanı yarılmalıdır. Əlbəttə ki, yeni iş yerləri haqqında danışırsınız, texniki bacarıqlar, bilik və savad çox vacibdir. Çünki biz yeni gələcək iqtisadiyyat haqqında danışıraq. Həmçinin İƏT regionunda gənc qadınlar məşğulluq baxımından böyük məhrumiyyətlərlə üzləşirlər. Siyasi mübarizə, münafiqşələr səngimir ki, bu da qeyri-mütənasib şəraitdə gənclərə təsir göstərir, yoxsulluğu daha da kəskinləşdirir və daha çox gərginliyə yol açır. Lakin ölkələrimiz arasında tarix və dəyərlər baxımından çox oxşarlıqlar var. Biz istənilən imkandan istifadə etməliyik ki, bir-birimizi daha çox tanıyaq, körpülər salaq, öyrənək, təcrübə mübadiləsi aparaq. Bu da əslində, bizim planlarımızın bir hissəsidir və gələcəyə doğru yatırılan sərmayədir”.

Gənclərə sərmayələrin yatırılması gələcəyə yatırılan sərmayədir

Baş katib əməkdaşlıq proqramlarının universitetlərlə, təhsil ocaqları ilə birlikdə tərtib edilməsinin tərəfdarı olduqlarını diqqətə çatdırıb: “Qarabağ regionunda buna çalışacağıq. Ümid edirik ki, növbəti dəfə buraya gələndə, daha çox inkişaf görəcəyik. İstədik ki, Qarabağ Universitetinin rektorunun təklifi ilə tələbə mübadiləsi proqramlarını həyata keçirək. Region

nun müxtəlif yerlərindən gənclər buraya gəlib, təhsil alsınlar. Gənclərə sərmayələrin yatırılması ümumi gələcəyimizə yatırılan sərmayədir. Gənclərin bu işə qatılması regionun dayanıqlı inkişafına, iqtisadi artıma və regional əməkdaşlığa töhfə verəcək. Düşünürəm ki, bu, İƏT-in planlarının reallaşmasına daha çox

töhfə verəcək. Mən Azərbaycan Respublikasının hökumətinə forumun təşkilinə görə təşəkkür edirəm. Azərbaycanın bu sahədə göstərdiyi rəhbərlik keyfiyyətləri, bu cür tədbirlərin təşkilində apardığı işlər gənclərin regional inkişaf məsələlərinə, tərəqqi işlərinə qatılmasına imkan yaradır”.

Gənclər global çağırışların həllində fəal iştirak etməlidirlər

Qazaxıstanın Mədəniyyət və İnformasiya Nazirliyinin Gənclər və ailə məsələləri komitəsinin nümayəndəsi Almagül Kutanova bildirib ki, Qazaxıstan İƏT-in fəal üzvlərindən biridir. Gənclər işə mühüm proseslərdə və global çağırışların həllində fəal iştirak etməlidirlər: “Qazaxıstanı Ağdamda İqtisadi Əməkdaşlıq

Təşkilatı (İƏT) Həftəsi çərçivəsində keçirilən İƏT-in Gənclər Forumunda təmsil etməkdən qürur duyuram”.

Almagül Kutanova Ağdam şəhəri ilə bağlı fikirlərini də bölüşüb. Ağdamda aparılan bərpa və quruculuq işlərinin təqdirəlayiq olduğunu qeyd edib.

Yeganə BAYRAMOVA

Dünya Bankının Azərbaycana “yaşıl maliyyə” dəstəyi

Bankla ölkəmiz arasında dəyəri 173,5 milyon dollar olan kredit sazişi imzalanıb

Azərbaycan hökuməti ilə Dünya Bankı (DB) arasında “Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi layihəsi” çərçivəsində ümumi dəyəri 173,5 milyon dollar olan kredit sazişi imzalanıb. Sənədləri “AzərEnerji” ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Baba Rzaev və Dünya Bankının Azərbaycan üzrə ölkə meneceri Ştefani Ştallmayster, kredit müqaviləsinə dair zəmanət sazişini isə Azərbaycan hökuməti adından maliyyə naziri Sahil Babayev və Ş.Ştallmayster imzalayıb. Kredit 5 il güzəşt müddəti olmaqla 15 illik şərtlərlə ayrılıb və 2039-cu ilin sonunda tam qaytarılması nəzərdə tutulur. Layihədə Azərbaycan hökumətinin iştirak payı isə 31,2 milyon ABŞ dolları

təşkil edir ki, bu məbləğ əsasən ƏDV və gömrük rüsumlarının ödənilməsinə yönəldiləcək.

İcra müddəti 4 il olan layihənin əsas məqsədi “AzərEnerji”nin enerji sisteminin səmərəliliyini artırmaq və növbəti 5 ildə bərpa olunan enerji mənbələrinin (BOEM) elektrik ötürücü şəbəkəyə təhlükəsiz inteqrasiyasını dəstəkləməkdir. Kredit vəsaiti Azərbaycanda tikilməkdə olan BOEM üzrə stansiyalardan alınan enerjinin milli enerji sistemində təhlükəsiz və dayanıqlı inteqrasiyasını təmin etmək məqsədilə enerji ötürücü infrastrukturun gücləndirilməsinə yönəldiləcək. Dünya Bankının maliyyələşdirəcəyi komponentlərə 341 km uzunluğunda 500 və 330 kV-luq dörd yeni elektrik veriliş xəttinin inşası, eləcə də 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyası üçün transformator və əlaqəli avadanlıqların alınması daxildir.

23 ölkə, 6 beynəlxalq təşkilat və 44 şirkət

Azərbaycanın xarici maliyyə institutları ilə apardığı səmərəli əməkdaşlığın növbəti fəzası olan “yaşıl iqtisadiyyat” və “yaşıl enerji” quruculuğunda maliyyə axınlarını cəlb etmək strategiyası öz uğurlu nəticələrini verməkdədir. Son 3 ildə Azərbaycan Avropa İttifaqı daxil olmaqla 23 ölkə, 6 beynəlxalq təşkilat və 44 şirkətin təmsil olunduğu tədbirdə “yaşıl enerji” sahəsində əməkdaşlığa dair sənədlər imzalayıb. Bundan başqa, Avropa Yenidönüşmə və İnkişaf Bankı (AYİB), Asiya İnkişaf Bankı (AİB) kimi beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının dəstəyi ilə bərpa olunan enerji sektorunda layihələr həyata keçirilir. AYİB 2027-ci ilədək 8 külək və günəş

elektrik stansiyasının inşasına kreditlər ayracaq. Ötən il Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) “Masdar” şirkəti ilə maliyyə tutumu 1 milyard dollar olan müqavilələrin imzalanması isə “yaşıl enerji” hərəkatında yeni dalğanın başlanğıcı sayıla bilər.

Xarici investorların bu sahəyə marağının daha da artırılmasını təmin etmək məqsədilə ölkəmizdə qüvvəyə minən “yaşıl vergi” güzəştləri isə sərmayə imkanlarını daha da artıracaq. Bu vergi stimullarının tətbiqi sayəsində qarşıdakı dövrdə “yaşıl enerji” strategiyası çərçivəsində ekoloji sahədə fəaliyyət göstərən, ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasına töhfə verən biznes subyektlərinin, eləcə də bərpaolunan enerji mənbələrinin istehsalında fəal rol oynayan xarici sərmayəçilərin bu tipli layihələrə marağının artırılmasına və investisiyaların stimullaşdırılmasına səbəb

olacaq.

Məqsəd ölkəmizi “yaşıl enerji” ixracatçısına çevirməkdir

Qiyətləndirmələrə əsasən, Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrinin potensialı quruda 135 QVt, dənizdə 157 QVt proqnozlaşdırılır. Təkcə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgəsində hidroenerji, külək və günəş enerjisi, termal su mənbələrinin gücü 7200 MVT-dan artıq qiymətləndirilir. Laçın və Kəlbəcərində dağlıq ərazilərdə külək enerjisinin 2000 MVT həcmində texniki potensialının olduğu proqnozlaşdırılır. Mövcud mənbələr isə ölkəmizin potensial “yaşıl ixrac” gücünü artırmağa imkan verəcək. Maliyyə naziri Sahil Babayevin imzalanma mərasimində vurğuladığı kimi Azərbaycan hökumətinin məqsədi ölkəni yalnız enerji istehsalçısı deyil, eyni zamanda “yaşıl enerji” ixracatçısına çevirməkdir. Nazir vurğulayıb ki, COP29 sədrliyi çərçivəsində Azərbaycan “yaşıl enerji” gündəliyinə sadiq qalaraq enerji balansında bərpa olunan mənbələrin rolunun artması, ötürmə infrastrukturunun genişləndirilməsi, enerji saxlama sistemlərinin tətbiqi və idarəetmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi istiqamətlərinə fəal investisiyalar edir.

Beləliklə, DB və digər maliyyə institutları ilə imzalanan “yaşıl sazişlər” Azərbaycanın bərpa olunan enerji güclərinin “Xəzər-Qara dəniz-Avropa Yaşıl Enerji Dəhlizi” (“Qara dəniz kabeli”) ilə ixracının daha da tezləşməsində mühüm rol oynayacaq.

E.CƏFƏRİLİ

Güclü iqtisadi təhlükəsizlik yastığı

Strateji valyuta ehtiyatlarımız 73,5 milyard dollara çatıb

2025-ci ilin birinci rübündə strateji valyuta aktivləri 2,5 milyard dollar artaraq 73,5 milyard dollara çatıb. Mərkəzi Bankın (MB) Statistika Departamentinin direktoru Samir Nəsirov bildirib ki, həmin dövrdə Azərbaycan neftinin 1 barelinin orta ixrac qiyməti təxminən 74 dollar, Azərbaycan təbii qazının 1000 kubmetrinin orta ixrac qiyməti isə 320 dollar təşkil edib. Bu sərfəli qiymət zənbili ümumi xalis maliyyə portfelinin formalaşmasında mühüm rol oynayıb.

Azərbaycanın xalis maliyyə aktivlərinin ümumi daxili məhsula (ÜDM) nisbətində görə (təxminən 71 faiz) dünyada ön sıralarda dayanır. Müqayisə üçün qeyd edək ki, inkişaf etmiş ölkələrin böyük əksəriyyətində strateji valyuta ehtiyatlarının həcmi ÜDM-nin 30-40 faizini təşkil edir.

Valyuta ehtiyatları xarici borcu 9 dəfə üstələyir

Son illərdə həm Dövlət Neft Fondunun, həm də Azərbaycan Mərkəzi Bankının ehtiyatlarında əhəmiyyətli artımlar müşahidə edilir ki, bu da ikiqütblü rezerv portfelinin böyüməsini təşviq edir. Ehtiyatların böyüməsində qiymət və hasilat faktorları təsiredici funksiya daşısa da, çevik maliyyə siyasəti, xüsusən də Neft Fondunun global investor kimi aparıcı oyunçuya çevrilməsi və rezervlərin uğurlu idarəedilməsindən qazandığı daxilolmaların rolu da xüsusi rol oynamışdır.

Həyata keçirilən güclü maliyyə siyasəti və iqtisadi inkişaf dinamika, eyni zamanda, ixrac potensialının yüksək artımı respublikamızın maliyyə sabitliyinin möhkəmlənməsinə dərin zəmin yaradıb və valyuta gəlirlərinin çoxalmasını təmin etməkdədir.

Ötən dövr ərzində əldə edilən neft gəlirləri uğurla sosial-iqtisadi inkişafa transformasiya edilib, iqtisadiyyatın fiziki və texnoloji infrastrukturunu tamamilə müasirləşdirilib. 2003-cü ildən başlayaraq son 22 ildə həyata keçirilən stratejiya sayəsində milli iqtisadiyyatın real xərci 4,4 dəfə, ixrac 16 dəfə artıb. İqtisadiyyatın orta artım tempi dünya üzrə orta səviyyədən 4,5 faiz yüksək olub. Ölkəmizin strateji valyuta ehtiyatları bu illər ərzində 47 dəfəyə yaxın artaraq 74 milyard dollara

runun əlamətidir. Fondun proqnozlarına görə, Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatlarının artımı davamlı xarakter daşımaqla qarşıdakı illərdə daha da artacaq. Fondun ehtimallarına görə, 2026-cı ildə strateji valyuta ehtiyatları 75 milyard dollara çatacaq ki, bu rezervlərin təxminən 11-12 milyard dolları Mərkəzi Bankın, 63 milyard dolları isə Dövlət Neft Fondunun payına düşəcək. 2027-ci ildə bu göstəricilər müvafiq olaraq 76 milyard, 2028-ci ildə 77 milyard dollara bərabər olacaq.

Hədəf qeyri-neft yığım mənbələrini artırmaqdır

“Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” sənədində hədəflənən nəticələrə və sağlam prinsiplərə əsaslanmaqla gələcəkdə qeyri-neft iqtisadiyyatını daha da inkişaf etdirmək, insan

yaxımlaşıb.

İqtisadi təhlükəsizlik üçün zəmanətvərici rol oynayan strateji valyuta ehtiyatları Azərbaycanda riskləri tam neytrallaşdırır. Ümumilikdə, strateji valyuta ehtiyatlarının yüksək temple artımı ölkə iqtisadiyyatının mümkün xarici böhran təsirlərinə qarşı həssaslığı azaldan və güclü makroiqtisadi bufer formalaşdırıran amildir. Hazırkı müərkəb geoiktisadi risklər və global təhdidlərin artdığı dövrdə, habelə enerji bazarındakı dalğalanmalar fonunda Azərbaycan mövcud strateji valyuta ehtiyatlarının həcmi möhkəm iqtisadi sütuna çevrilir.

Güclü valyuta ehtiyatları hər bir ölkənin inkişafını təmin etməklə bərabər, həm də onun xarici borcunun müdafiəçisi kimi çıxış edir. Azərbaycanın hazırkı ehtiyatları xarici borcu ən azı 9 dəfə üstələməklə sabitlik və dayanıqlığı daha da möhkəmləndirir.

Nikbin proqnozlar...

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) hesabatına əsasən, Azərbaycan hazırda valyuta rezervlərinin real artımı və həcminə görə, dünyada ən yaxşı göstəriciyə malikdir. Bu, MDB regionunda ən pozitiv inkişaf indikato-

kapitalının inkişafı nəticəsində dünya iqtisadiyyatında ölkənin mövqeyini gücləndirmək, daha yaxarı gəlirli ölkələr qrupuna daxil olmaq qarşısına məqsəd qoyulub. Bu, o deməkdir ki, qarşıdakı illərdə ölkəmizin iqtisadi gücünün və strateji rezervlər üzrə yığım potensialının artmasında qeyri-neft mənbələri əsas drayverə çevrilməlidir. Bu siyasətə uyğun olaraq, biznesin təşviqi mexanizmlərinin iqtisadi səmərəsi artırılmalı, vergi və gömrük siyasəti dövlət büdcəsinin xərcələrinin təmin edilməsi üçün adekvat imkanlar yaratmaqla yanaşı, sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına xidmət etməlidir. İqtisadiyyatda uzunmüddətli investisiya resurslarının əsas mənbəyi olan kapital və sığorta bazarının inkişafı sürətləndirilməlidir. Milli bank sektorunun dayanıqlığı təmin olunmalı, ona olan etimad yüksəlməli, real iqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsində bankların payı artırılmalı və sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafına tökan verməlidir. Bütün bunların məcmusu iqtisadi potensialın artması və iqtisadi təhlükəsizlik yastığı portfelinin - strateji rezervlərin güclənməsinə xidmət edir.

E.CƏFƏRİLİ

Aİ Rusiyaya qarşı...

18-ci sanksiya paketini qəbul etməyə hazırlaşır

Hazırda dünyada baş verən hadisələr fonunda “sanksiya

siyasəti” daha geniş şəkildə tətbiq olunmağa başlayıb.

Dünyanın böyük dövlətləri və blokları qarşılıqlı olaraq

sanksiyalar tətbiq etməklə öz üstünlüklərini təmin etməyə çalışırlar. Bu mənada son illərdə ən çox sanksiyalara məruz qalan ölkələrdən biri Rusiyadır. Məlumdur ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsində Avropa İttifaqı (Aİ) rəsmi Kiyevi dəstəkləyir. Aİ-nin sanksiyalarının məqsədi Rusiyanı

zəiflətmək, Ukraynanın isə müqavimət gücünü artırmaqdır. Rusiya-Ukrayna müharibəsi bəzən sanksiyalar müharibəsi kimi də səciyyələndirilir. İndiyədək Aİ-nin mərhələlərlə Rusiyaya qarşı qəbul etdiyi sanksiyaların əhatə dairəsi kifayət qədər genişdir. Qadağalar ilk növbədə Rusiyanın iqt-

sadi gücünü zəiflətməklə bu ölkənin gündəlik müharibə xərclərini qarşılamaq imkanlarını məhdudlaşdırmaq məqsədi daşıyır. O cümlədən indiyədək Rusiyaya ticarət, maliyyə, enerji, sənaye, texnologiya, nəqliyyat, ikili və dəbdəbəli mallar, qızılba bağlı geniş məhdudiyyətlər tətbiq edilib.

17-ci paketdə nələr var?

Ukrayna ilə müharibə səbəbilə Avropa İttifaqı (Aİ) Rusiyaya qarşı 17 sanksiya paketi qəbul edib. May ayında təsdiqlənmiş 17-ci sanksiya paketinə ölkənin “kölgə donanması”ndan olan 189 gəmi daxil edilib. Paketə “hibrid təhdidlərlə mübarizə və insan hüquqlarının müdafiəsi” tədbirləri

də daxildir. Bundan başqa, yeni sanksiyalar Rusiyanın davam edən müharibəsinin xərclərini də artırmağı hədəfləyirdi - bu, həm də Aİ-nin Ukraynaya davamlı və sarsılmaz dəstəyinin bariz siqnalı kimi xarakterizə olunur. Paketdə fiziki və hüquqi şəxslərin sanksiyası siyahısı da genişləndirilib. Pa-

ketə, həmçinin Rusiyanın hərbi-sənaye kompleksinə birbaşa və ya dolaylı dəstək verən və ya sanksiyalardan yayınmada iştirak edən 31 yeni şirkət də daxil edilib. Fərdi sanksiyalar üzrə siyahıya isə daha 75 şəxsin adı əlavə olub. Belə ki, Rusiya Müdafiə Nazirliyinin Radiasiya, Kimyövi və Bioloji Müdafiə Qoşunları, 27-ci Mərkəzi Elmi-Tədqiqat İnstitutu və 33-cü Mərkəzi Tədqiqat və

Sınaq İnstitutu da sanksiyaların hədəfi sırasındadır.

Macarıstan narazıdır...

Aİ-nin ali nümayəndəsi Kaya Kallas sanksiyalardan yayınmaq üçün Rusiyanın tədbirlərinin effektivliyini müəyyən qədər azaltmağa çalışmaq məqsədilə təkcə Rusiyadan deyil, Belarusdan, Çindən və digər ölkələrdən olan 22 şirkət üçün yeni ixrac məhdudiyyətləri qoymağı planlaşdırdıqlarını söyləyiblər.

Lakin tətbiq olunan sanksiyalar Aİ daxilində birmənalı qarşılanmır. Belə ki, Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban Avropa İttifaqının Rusiyaya qarşı tətbiq etdiyi sanksiyaların ölkəsi və bütün Avropa üçün dağıdıcı təsir göstərdiyini bildirib. Bu barədə o, Fransanın LCI telekanalına müsahibəsində deyib. “Rusiyyaya qarşı sanksiyalar Macarıstanı və Avropanı dağıdır”, - deyə

V.Orban vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, bu sanksiyalar nəticəsində Macarıstan son üç ildə 20 milyard avro itirib. “Bu, bizim ölkə üçün çox böyük məbləğdir”, - deyərək Macarıstanın Baş naziri əlavə edib. Onun sözlərinə görə, Avropa İttifaqı üzv ölkələrin suverenliyinə təhlükə yaradır, lakin yaranmış böhranlarla mübarizə aparmaqda aciz qalır: “Ukraynadakı münaqişənin həllində Aİ uğursuzluğa düşərək, sanksiya siyasəti də iflasa uğrayıb”.

Aİ-nin sanksiyalarına baxmayaraq, Rusiya mövqeyindən geri çəkilmir. Əksinə, son aylar döyüş bölgəsində rus qoşunlarının üstünlüyü artır. Bu, həm də o deməkdir ki, Aİ-nin sanksiyaları Rusiya iqtisadiyyatına hələ ciddi təsir etmir. Əksinə, həmin sanksiyalar bir sıra Avropa ölkələrinə mənfi təsir göstərməkdədir. Buna baxmayaraq, Aİ 18-ci sanksiyalar paketini qəbul etməklə Moskvaya təzyiqlərin güclənməsinə ümid edir.

N.BAYRAMLI

Aİ Ermənistan üçün “səxavət kisəsini” açıb

Avropa İttifaqının (Aİ) Xarici siyasət və təhlükəsizlik üzrə ali komissarı Kaya Kallasın bugünlərdə Ermənistan baş tutan səfəri bir sıra məqamlarla yadda qalıb. Onun səfəri zamanı regionda vəziyyət və Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanması məsələsi də diqqət mərkəzində olub. Həm baş nazir Paşinyan, həm də xarici işlər naziri Mirzoyanla görüşən xanım Kallas deyib ki, Brüssel Ermənistan-Azərbaycan iktərəfli danışıqları zamanı qeydə alınan, regionda sabitlik və sülhün bərqərar olması üçün əsas ola biləcək müsbət irəliləyişi qeyd etməkdən məmnundur. Ali nümayəndə burada iktərəfli əsasda aparılan danışıqların nəticəsi kimi sülh sazişi layihəsinin mətninin razılaşdırılmasına diqqət çəkib. “İktərəfli münasibətlərin normallaşması istiqamətində əldə edilən irəliləyişi bizi sevindirir və ruhlandırır. Çünki Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətlərin yaxşılaşması regionda davamlı sülhə yol açar” - deyərək K.Kallas vurğulayıb.

Aİ və Ermənistanı bir-birinə “yaxınlaşdırən” səbəb

Səfər zamanı ali nümayəndə Aİ-nin Ermənistanı istə münasibətini də açıq ifadə edib və qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsində maraqlı olduqlarını söyləyib. Ermənistan vətəndaşlarının Aİ məkanına gediş-gəlişinin sadələşdirilməsi istiqamətində nəzərdə tutulan addımlar da bunun göstəricisidir. “Avropa Komissiyası Viza Liberalaşdırılması üzrə Fəaliyyət Planı təklifi”ni qəbul edib və şərtlər yerinə yetirildikdə və proses başa çatdıqda, bu, Avropa İttifaqı ilə Ermənistanı bir-birinə daha da yaxınlaşdıracaqdır”, - deyərək Kallas bu prosesdən məmnunluğunu gizlətməyib.

Macarıstan Ermənistanla hərbi yardımını bloklayır

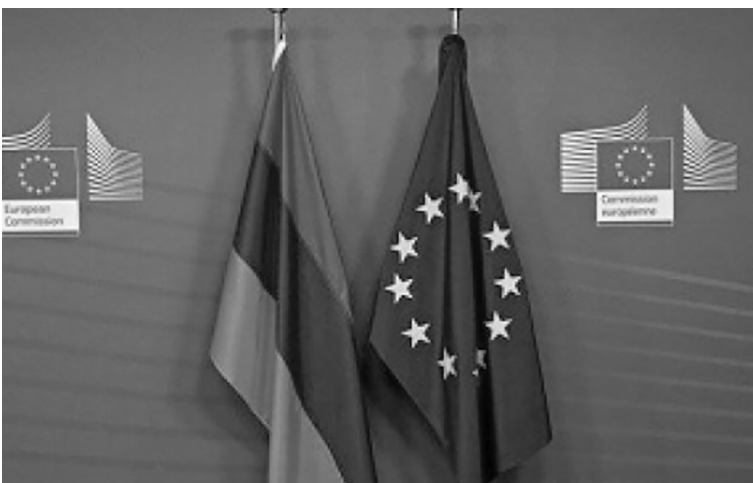
Lakin Aİ Ermənistanla hərbi yardımın artırılmasını gerçəkləşdirməz. Buna səbəb isə Macarıstanın veto hüququndan istifadə etməsidir. İrəvanda olarkən xanım Kallas mətbuat konfransında jurnalistlərə bildirib ki, Macarıstan Ermənistan üçün Avropa Sülh Fondundan əlavə vəsaitin ayrılmasını bloklayır. Onun sözlərinə görə, Avropa İttifaqı 27 suveren dövlətdən ibarətdir, hər bir ölkənin öz

mövqeyi var və qərarlar konsensus əsasında qəbul olunur. “Məsələnin həllini tapmağa çalışırıq. Bəli, həlləlik qərar yoxdur, amma həll yolu axtarıq”, - deyərək ali nümayəndə ermənilərin “könlünü almağa” çalışıb. Əslində isə, Macarıstan haqlı olaraq belə bir mövqe sərgiləyir. Çünki 30 il ərzində Azərbaycana qarşı işğalçı siyasət həyata keçirmiş Ermənistanla hərbi yardım göstərilməsi yolverilməzdir. Əgər belə bir addım atılarsa, bu, gələcəkdə rəsmi İrəvanda müharibə ritorikasını yenidən gücləndirə bilər. Keçmiş təcrübə bunu deməyə əsas verir. Doğrudur, Brüssel bu addımın hansısa “tərəfdaşlıq” mövqeyi ilə izah etməyə çalışsa da, həmin yardımların Azərbaycana qarşı yönəlməyəcəyinə təminat yoxdur.

Əgər həqiqətən də, burada başqa niyyət güdülmürsə, o zaman Aİ tərəflər arasında fərq qoyunmalıdır. Macarıstanın da mövqeyi bundan ibarətdir ki, Brüssel Cənubi Qafqaz ölkələrinə münasibətdə balanslı gəzəlməli, Avropa Sülh Fondu çərçivəsində Ermənistanla yanaşı Azərbaycana da vəsait ayrılmalıdır. Lakin Brüsselin yalnız Ermənistanla yardım göstərmək istəyi

qaranlıq mətləblərdən xəbər verir.

Aİ-nin İrəvana 270 milyon avro “hədiyyəsi”

Əslində, Ermənistan hakimiyyəti bir sıra beynəlxalq qurumlardan, o cümlədən Avropa İttifaqından maliyyə dəstəyi almaq üçün müxtəlif variantlara əl atır. Paşinyan hökuməti son vaxtlar regionda baş verən prosesləri bu məqsədi reallaşdırmaq üçün “fürsət” hesab edir. Təsədüfi deyil ki, 44 günlük müharibədən sonra Aİ bu ölkəyə

milyonlarla vəsait ayırıb. Bu dəstəyin ardı hələ də gəlməkdədir. K.Kallas İrəvanda səfərdə olarkən Avropa İttifaqının 2028-ci ilədək

Ermənistan “iqtisadiyyatının dayanıqlılığını artırmaq üçün” 270 milyon avro ayırmağı planlaşdırdığını bəyan edib: “Avropa İttifaqı 2024-2027-ci illəri əhatə edən dayanıqlılıq və iqtisadi artım proqramı üçün Ermənistanla 270 milyon avro ayırır. Bu, biznesə dəstəyi təmin edəcək, Ermənistan və Aİ arasında əlaqələri yaxşılaşdıracaq və islahat

aparmaq söylərinə kömək edəcək. Lakin münasibətlərimiz iqtisadiyyatdan kənara çıxır. Biz, həmçinin həssas əhali qruplarına maliyyə, mənzil və psixososial dəstək göstəririk”.

Məlumdur ki, Avropa İttifaqı indiyə qədər də müxtəlif layihələr və proqramlar adı altında Ermənistanla maliyyə yardımları edib. Ermənistanla milyonlarla avro maliyyə vəsaiti ayrılma da, ölkədə hökumət tərəfindən sosial və humanitar məsələlərlə bağlı hər hansı bir real layihənin həyata keçirilməsi müşahidə edilməyib. Ən azından əhalinin sosial durumunun ağır olması da bunu təsdiqləyir. Bütün bunlar, bu məsələdə siyasi maraqların olmasını göstərir.

Görünən odur ki, Avropa İttifaqının Ermənistanla münasibətdə “səxavət kisəsini” açıq saxlamasında müəyyən maraqlar var. Paşinyan hökuməti bu maliyyədən yararlanmağı düşünürsə, Avropa İttifaqı Cənubi Qafqazda möhkəmlənməyə çalışacaq. Bu məqsədə çatmaq üçün Ermənistan onlar üçün poliqon rolunu oynamaqdadır.

Nardar BAYRAMLI

Ermənistanda siyasi gərginlik davam edir

Paşinyan “xarici təsir agentləri” prosesini başladacaq

Ermənistandakı daxili siyasi vəziyyət hələ də öz gərginliyi ilə seçilir. Baş nazir Nikol Paşinyanın kilsəyə “əlan edilməmiş müharibə”si müəyyən mərhələlərlə hələlik səngisə də, bitməyib. Daha doğrusu, Paşinyan revanşist-kilsə birliyinə qarşı yeni “həmlələr” hazırlayır.

Çıxış yolu - yeni qanun...

Məsələn, erməni baş nazirin ölkədə “xarici təsir agentləri”nə qarşı yeni qanun mexanizmlərinin hazırlanmasını vacibliyinə toxunması bunu deməyə əsas verir. Diqqət yetirsək, Paşinyanın 2026-cı il seçkilərində özü üçün potensial təhlükə saydığı kilsə-revanşist qruplaşmasının bütün tərəfləri əsasən xaricdə məskunlaşmış, daha çox Rusiyada kök salmış erməni diasporunun maliyyəsi ilə əyək üstə durur. Məsələn, Ermənistan Apostol Kilsəsini müdafiə edən Samvel Karapetyan birmənalı şəkildə Rusiya maraqlarının müdafiəçisi sayılır. Koçaryan-Sarkisyan cütüylü haqda isə nə isə əlavə fikir bildirməyə ehtiyac qalmır - hər iki eks-prezidentin Rusiyanın “kadrları” olması sırrı deyil. Paralel olaraq Erməni Apostol Kilsəsinin də əsas qazanc mənbəyi məhz xaricdən gələn pullardır. Bu baxımdan, Paşinyanın iyunun 30-da Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin kollektivinə yeni rəhbər Andranik Simonyanı təqdim etdiyi zaman bildirdiyi fikirlər birmənalı qarşılanma bilməz. Paşinyan xüsusi vurğulayıb ki, Ermənistan artıq terrorizmə meyilli fəaliyyətlərinə və konstitusiyaya quruluşunu devirməyə cəhdlərin qarşısını almaqda irəliləyiş əldə edib. Ancaq onun fikrinə, bu, kifayət deyil. Nikol Paşinyan deyib ki, indi əsas təhlükə hüquqi

cəhətdən cəzalandırılma bilməyən, lakin faktiki olaraq ölkənin müstəqilliyinə və suverenliyinə zərər vurmağa çalışan “təsir agentləri”dir: “Onlar Ermənistan xalqının öz gələcəyini müəyyən etmək hüququnu şübhə altına alan ideyalar yayırlar”.

Baş nazir əlavə edib ki, uzun illərdir Ermənistan “başqa ölkələrdə mümkün olmayan hallar”a dözümlü yanaşıb. Misal üçün, Ermənistan və

tərəfdaşlığı olmayan xarici şəxslər ölkənin daxili siyasətinə açıq şəkildə müdaxilə edərək radikal bəyanatlar verə bilərlər.

Beləliklə də aydın olur ki, Paşinyan ilk növbədə revanşist-kilsə birliyinin maliyyə qaynaqlarını kəsməyi, daha sonra isə onları tam olaraq siyasi səhnədən silməyi planlaşdırır.

Kilsə nümayəndələrinin həbsi davam edir...

Paralel olaraq isə “kilsə çevrililçiləri” əməliyyatı davam edir. Belli olduğu kimi, iyunun 27-də arxiyepiskop Mikael Acapanyan həbs olunub. Onun barəsində 10 gün müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Keşik 2024-cü ilin aprelində ona qarşı irəli sürülmüş

Baş verənlərdə ən maraqlı doğuran məsələlərdən biri də ermənilərin xaricdə, xüsusilə Fransada yaşayan diaspor üzvlərinin bu mövzuya sükutla yanaşmasıdır. Erməni kilsəsinin illərlə özünün kəşfiyyat orqanı kimi işlədən Fransa dövləti belə Paşinyanın hərəkətlərinə nəinki susur, hətta dəstək verir. Məsələn, Fransa prezidenti Emmanuel Mak-

maddələrlə ittiham olunur. Erməni Apostol Kilsəsinin Şirak yeparxiyasının başçısına qarşı Ermənistan Cinayət Məcəlləsinin 422-ci maddəsinin 2-ci hissəsi ilə ittiham irəli sürülüb. O, “KİV vasitəsilə hakimiyyətin zorakı yolla ələ keçirilməsinə” və “konstitusiyaya quruluşunun devrilməsinə” çağırışda şübhəli bilinərək

saxlanılıb.

Xatırladaq ki, iyunun 26-da isə İrəvan Ümumi Yurisdiksiya Məhkəməsi “Daşnakstiyun” Partiyası rəhbərliyinin nümayəndəsi İqor Sarkisyanın iki ay müddətinə həbsi barədə qərar qəbul edib. Daha əvvəl məhkəmə İstintaq Komitəsinin vəsatətinə əsasən, arxiyepiskop Baqrat Qalstanyana

ron Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla telefon danışığından sonra özünün X (keçmiş Twitter) hesabında paylaşım edib. Fransa prezidenti paylaşımında İrəvan hökumətinə açıq dəstəyini ifadə edib: “Mən Paşinyana bildirdim ki, Fransa erməni demokratiyasını qorumaq uğrunda mübarizədə Ermənistan hökuməti ilə həmrəydir”.

Makron həmçinin Ermənistan baş nazirinin Azərbaycana sülh prosesinə və Türkiyə ilə münasibətlərin normalaşdırılmasına yönəlməmiş fəaliyyətinə xüsusi diqqət çəkib: “Mən onun Azərbaycanla sülhə nail olmaq və Türkiyə ilə münasibətləri normalaşdırmaq üçün göstərdiyi cəsarətli söyləri dəstəklədiyimizi bir daha təsdiqlədim”.

Fransa prezidenti əlavə edib ki, sülh və açıq sərhədlər təkcə region üçün deyil, daha geniş coğrafiya üçün də mühüm hadisə və nümunə olacaq.

Bəli, Makronun görüşlə bağlı yazdığı sətirlərin ikinci və üçüncü abzasının açması Parisin həm başqa çıxış yolunun olmamasından, həm də artıq realılıqla barışmasından irəli gəlir. Makron anlayır ki, Fransa “ermənidən bətor erməni” mövqeyini davam etdirməklə regionda hər hansı bir əlavə formalaşdırma bilməyəcək. Tam əksinə, onsuz da inkişaf edən iqtisadi-ticarəti prosesdən kənarda qalacaq. Makronun sülh

Makronun “dəstəyi”...

prosesini, Türkiyə ilə sərhədlərin açılması məsələsinə önə çəkmişə də buradan qaynaqlanır. O ki qaldı, “erməni demokratiyasını qorumaq uğrunda mübarizədə” dəstəyinə, bu da təbii qarşılanmalıdır. Kilsənin son dövrlərdə Paşinyana qarşı məhz Rusiyanın nəzarətində olan siyasi qüvvələrlə birləşməsi Fransanın da maraqlarına uyğun gəlir. 2026-cı ildə revanşistlərin Paşinyana qalib gəlməsi həm də Parisin Ermənistan üzərindən olan planlarının “suya düşməsi” demək olacaqdır. Bu baxımdan, Paris hazırda Paşinyanı sülhə tərəf “yönləndirir”...

SADİQ

Dörd ildən sonra...

Avro dollar qarşısında kəskin bahalaşdı

Avropa Birliyinin vahid ödəniş və tədavi vasitəsi olan avro iyulun ilk günündə maliyyə bazarlarında öz dəyərini artıraraq dollara nisbətə 10 faiz-bənd bahalaşdı. Ötən gün valyuta birləşmələri bir avro 1,18-1,19 dollar civarında konvertasiya olunub. Eləcə də ingilis funtu və digər xarici valyutalarla nisbətə məzənnəsini möhkəmləndirib. İyun ayının son günlərində manata qarşı 1,85-1,90 intervalında mübadilə olunan avro iyulun 1-də Mərkəzi Bankın müəyyənləşdirdiyi məzənnə ilə 2,0035 manat təsdiqlənib. Beləliklə, 2021-ci ildən sonra Avropa pulu manata və digər valyutalara qarşı məzənnəsini əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirərək son 4 ilin rekordunu təzələyib.

Avronu bahalaşdıran səbəblər

Avronun son bir ayda davamlı olaraq öz məzənnəsini dollar qarşısında möhkəmləndirməsi və tarixi maksimumu yeniləməsinə baxmayaraq, bu yüksəlişin güclü iqtisadi-monetar əsaslara söykənməsini düşünmək çox çətindir. Çünki Avropa Birliyinin iqtisadiyyatında güclü artım templəri nəzərə çarpmır, əksinə, maliyyə bazarlarında müəyyən geriləmələr nəzərə çarpar. Bir müddət əvvəl Avropa İttifaqı (Aİ) Komissiyası dərc etdiyi "Avropanın İqtisadi Proqnozları - 2025-ci il" hesabatında birləşən iqtisadi inkişaf gözləntilərini qeyri-qənaətbəxş dəyərləndirib. Komissiya avrozonada iqtisadi artım proqnozunu 1,3 faizdən 0,9 faizə, gələn il üçün isə 1,6 faizdən 1,4 faizə endirib. "Qlobal iqtisadi qeyri-müəyyənlik şəraitində orta artım" başlıqlı hesabatda bildirilir ki, Avropa İttifaqı iqtisadiyyatı 2025-ci ildə orta səviyyədə davam edəcək, qlobal siyasətdə qeyri-müəyyənlik və ticarət

gərginliyinin artması fonunda yüksək aktivlik nümayiş etdirə

faiz, İspaniyanın isə 2 faiz artacağı proqnozlaşdırılır. Hesabat

bilməyəcək. Hesabatda Avstriya iqtisadiyyatının cari ildə 0,3 faiz kiçiləcəyi, Almaniya iqtisadiyyatının artmayacağı, sabit qalacağı, Fransada 0,6 faiz, İtaliyada 0,7 faiz, İspaniyada isə 2,6 faiz artım olacağı təxmin edilir.

2026-cı ildə isə Almaniya iqtisadiyyatının 1,1 faiz, Fransa'nın 1,3 faiz, İtaliyanın 0,9

da Aİ-də inflyasiyanın 2,3 faiz olacağı ehtimal olunur ki, bu da iqtisadi artım tempini 2 dəfə üstələyir. Yəni, avrozonada qiymət artımları yeni yaranan əlavə dəyərdən iki dəfə çox olmaqla iqtisadi-sosial sahələri risk altında saxlayacaq. Ancaq bir məqam - Avropa

Mərkəzi Bankının ABŞ FED-indən (Federal Ehtiyatlar Sistemi-red.) fərqli olaraq yumşaq pul-kredit siyasəti yürütməsi bank-kredit siyasətini və aktivlərin hərəkətliyi prosesini yaxşılaşdırıb ki, bu da müəyyən dərəcədə Aİ valyutasının bahalaşmasına imkan verib. Bütün bunlara rəğmən avronun möhkəmlənməsi üçün ilk baxışdan konkret, təsiredici səbəblər olmadığı halda baş verənlərin xroniki hal daşıdığını istisna etmək olmaz.

	01/07/2025	01/07/2025	1 ABŞ dolları
AZN məzənnələrinin tam siyahısı			
Valyuta	Kod	Kurs	
1 ABŞ dolları	USD	1.7000	+
1 Avro	EUR	2.0035	↑
1 Avstraliya dolları	AUD	1.1174	↑
1 Belarus rublu	BYN	0.5728	+
1 Bolqarıstan levi	BGN	1.0243	↑
1 BƏƏ dirhəmi	AED	0.4629	+
100 Cənubi Koreya vonu	KRW	0.1256	↓
1 Çexiya kronu	CZK	0.0810	↑
1 Çin yuanı	CNY	0.2373	+

Avronun bahalaşması qlobal iqtisadiyyata necə təsir edəcək?

Avronun bahalaşması qlobal iqtisadiyyata sözsüz ki, təsirsiz ötürməyəcək. Xüsusən də dünya valyuta segmentlərində əsas tədavi aləti olan dollarla nisbətə avronun bahalaşması və ya dolların ucuzlaşması bir sıra

mal və xidmətlərin, öm-tələrlərin qiymətlərində öz təsirlərini göstərəcək. Avro ilə mübadilə edilən mal və öm-tələrlərin dəyərində bahalaşma olacağı istisna deyil.

Ancaq qlobal iqtisadiyyatda əsas sövdələşmələr

birbaşa dollarla aparılır, bir çox ölkələrin qarşılıqlı olaraq idxal və ixrac etdiyi mal və xidmətlərin əsas ticari hesablaşma dəyəri kimi dollarlardan istifadə olunur. Bu baxımdan dolların ucuzlaşması müəyyən malların qiymətlərində də enmə yarada bilər. Çünki bahalı dollar qlobal bazarlarda mal və xidmətlərin dəyərini, logistika xərclərini də yüksəldir.

Manata hansı təsirlər ola bilər?

Avronun manat qarşısında məzənnəsinin bahalaşması əslində avro-manat münasibətləri ilə bağlı qətiyyətlə bağlı deyil, bu, avronun dollara nisbətən məzənnəsinin yüksəlməsi ilə əlaqədar baş verən prosesdir. Çünki ölkəmizdə dollara qarşı məzənnə birbaşa, digər valyutalara isə çarpaz müəyyənləşib. Bu isə əsas xarici valyuta olan dolların ucuzlaşması nəticəsində manata nisbətən di-

gər valyutaların da məzənnəsinin dəyişməsinə gətirib çıxarır. Nəticə etibarilə son dövrlər dollara nisbətən avronun yüksəlməsi manata qarşı da yüksəlməyə səbəb olur. Ona görə də, avronun manat qarşısında bahalaşması bahalaşması dollar-avro məzənnəsindəki dəyişikliklərdən asılıdır.

Avronun bahalaşmasının manata və Azərbaycanın xarici ticarət balansındakı qiymətlərə, tə-

diyyə balansına təsirləri qeyri-mümkündür. Azərbaycan xarici ticarət dövriyyəsini dollarla həyata keçirir. Tədiyyə balansına və manatın məzənnəsinə təsir edən amillər sırasında neftin satış qiyməti təsiredici ola bilər ki, yəni nacaq da dünya birləşmələri dollarla satılır. Həmçinin, Azərbaycanda manatın avroya qarşı xüsusi məzənnə rejimi yoxdur, bu amil də bütün təsirləri neytrallaşdırır.

E.CƏFƏRLİ

Tramp Kubaya qarşı sanksiyaları sərtləşdirir

ABŞ Prezidenti Donald Tramp ABŞ-ın Kuba ilə bağlı siyasətini sərtləşdirməyə dair memorandum imzalayıb. Artıq sənədin mətni Ağ Evin saytında dərc olunub. Sənəddə xüsusilə,

"Kuba hökumətinə, habelə bu ada dövlətinin silahlı qüvvələrinə və təhlükəsizlik xidmətlərinə qeyri-müənasib şəkildə fayda verən iqtisadi imkanlara son qoyulması", "Kubaya qarşı iqtisadi

sadi embarqonun dəstəklənməsi", o cümlədən Amerika vətəndaşlarının Kubaya turist səfərlərinə qadağa qoyulmasını tələb edən müddəalar əks olunub. ABŞ Xəzinə və Ticarət Katib-

lərinə prezidentin tapşırıqlarını yerinə yetirmək istiqamətində konkret addımlar atmaq üçün 30 gün vaxt verilib. Dövlət katibi-nə ABŞ-la qarşılıqlı iqtisadi fəaliyyətdən qeyri-proporsional

fayda əldə etdiyi iddia edilən Kuba qurumlarının siyahısını tərtib etmək tapşırılıb. Memorandumda, həmçinin qeyd olunub ki, Amerika hökuməti faktiki olaraq Kubanın siyasi rəhbər-

liyini deyil, həmkarlar ittifaqı liderlərini, dövlət media orqanlarının baş redaktorlarını və onların müavirlərini də sanksiyaya məruz qalan şəxslər hesab edir.

ABŞ-Kuba münasibətlərinə tarixi baxış

1960-cı ildən bu günə qədər ABŞ-Kuba münasibətləri soyuq və gərgin olaraq qalmaqda davam edir. Bunun da əsas səbəblərindən biri hər iki tərəfin fərqli siyasi ideologiyalara malik olmasıdır. Vaşinqton ilə Havana arasındakı dostluq münasibətləri 1959-cu ildə sosialist inqilabçı Fidel Kastronun hakimiyyətə gəlməsindən sonra düşmənçiliyə çevrilib. Demək olar ki, keçən əsrin 60-cı illərin əvvəllərində ikitərəfli diplomatik-siyasi münasibət-

və Amerikanın 1,7 milyard dollar dəyərində neft aktivlərinə həbs qoydu. ABŞ-ın o vaxtkı rəhbərliyi Kastro hökumətini cəzalandırmaq üçün Kubaya qarşı hərbi kampaniyaya başladı. Hərbi əməliyyatlar zamanı xeyli sayda dinc insan həlak oldu. Bir il sonra, yəni 1962-ci ildə beynəlxalq ictimaiyyəti ciddi təşviş salan Kuba raket böhranı baş verdi. Həmin il Kastro hökuməti Sovet İttifaqına Kubada ərazisində öz ballistik raketlərinin yerləşdirilməsinə

icazə verdi. Bu da ABŞ-ın Kubanı tamamilə blokadaya almasına səbəb oldu. ABŞ 1960-cı ildən bəri Kubaya qarşı hərtərəfli ticarət embarqosunu davam etdirir. 2015-2017-ci illərdə ABŞ ilə Kuba arasında müəyyən yaxınlaşmalar olsa da, bu, ikitərəfli diplomatik-siyasi münasibətlərin bərqərar olunmasına yol açmadı.

ABŞ-Kuba münasibətlərinin tarixi köklərinə gəlincə, bu, 19-cu əsrin əvvəllərində əsasən geniş ticari əlaqələr

üzərində qurulmuşdu. Həmin zaman Kuba İspaniya Krallığının koloniyası idi. ABŞ Kubanı 1848-ci ildə və 1854-cü ildə İspaniyadan qoparmağa cəhd etdi. Yalnız 1898-ci ildə Paris müqaviləsi çərçivəsində ABŞ Kubanı öz nəzarəti altına ala bildi. 1902-ci ildə Kuba öz müstəqilliyini elan etməsinə baxmayaraq, ABŞ ada üzərində siyasi və iqtisadi hökmranlığını davam etdirdi. 1952-1958-ci illərdə Fulhensiyo Batistanın hakimiyyəti dövründə ABŞ-Kuba münasibətləri çox yüksək səviyyədə idi.

Tramp Kubadakı rejimi dəyişmək istəyir

Tramp da bu məsələdə Kuba icmasına vədlər verib. Bu baxımdan Trampın Kuba ilə bağlı mövqeyi heç bir təəccüb doğurmamalıdır". Ekspert əlavə edib ki, Kuba ABŞ-ın milli təhlükəsizlik strategiyasında ilk prioritetlərdən biri hesab olunur: "Trampın Kuba ilə bağlı mövqeyində geosiyasi və geoiktisadi amilləri də nəzərə almaq lazımdır. 1960-cı ildən bəri Kuba ABŞ üçün itirilmiş imkanlar funksiyasını daşıyır. Fidel Kastro hakimiyyətə gəlməmişdən əvvəl ABŞ Kubada böyük və gəniş iqtisadi-ticarəti imkanlara malik idi. Ölkədə kommunistlər hakimiyyəti ələ aldıqdan sonra ABŞ bütün

bu imkanları itirdi. Eyni zamanda Kuba potensial olaraq ABŞ üçün təhdid mənbəyi olaraq qalır. Milli təhlükəsizlik baxımından, Kubadakı rejimin mövcudluğu ABŞ-ın strateji maraqlarına uyğun deyil. Qrenlandiya ABŞ-ın milli təhlükəsizlik strategiyasında nə qədər xüsusi əhəmiyyət kəşb edirsə, Kuba da o qədər əhəmiyyət daşıyır. Tramp administrasiyası maksimum səviyyədə Kubadakı rejimi zəiflətməyə çalışacaq. Bunun yolu da iqtisadi sanksiyaların və embarqoların sərtləşdirilməsindən keçir".

Yunis ABDULLAYEV

lər tamamilə dayandı. Eyni zamanda 1961-ci ildə Kastro hökuməti Kubada ABŞ-a məxsus bütün neft emalı zavodlarını milliləşdirdi

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili

Mərkəzinin siyasi eksperti Sultan Zahidov qəzetimizə şərhində qeyd edib ki, Trampın Kubaya qarşı sərt addımlarının arxasında əsas məqsəd bu ölkədəki rejimi zəiflətməkdir. "Trampın il prezidentlik

dövründə də Kubaya qarşı sərt addımlar atıldı. İkinci hakimiyyəti dövründə də bu siyasət davam etdirmək niyyətindədir. Ağ Evin rəhbəri həm Obama, həm də Bayden administrasiyasının Kubaya münasibətdə yumşaq siyasət

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544 F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Azərmtəbuaatyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Şərəfli yolun 107-ci ili...

Vətənə, xalqa sədaqətlə və ləyaqətlə xidmət edən Azərbaycan polisi vətəndaşlarımızı və dövlətçiliyimizi daim qoruyur. Yeri gələndə bu müqəddəs amallar uğrunda şəhidlik zirvəsinə yüksəlmək şücaətindədirlər. Onlar ölüm təhlükəsi ilə üzləşən, insanları xilas etmək üçün həyatlarını düşünmədən riskə atan qəhrəmanlar qədr qüdrətlidirlər.

Azərbaycan polisi torpaqlarımızın müdafiəsi, cinayətkarlığın səviyyəsinin azalması, silahlı quldur dəstələrin zərərsizləşdirilməsi, transmilli müntəzəkil cinayətkarlığa qarşı effektiv mübarizənin təşkili və digər hadisələrdə şərafətlə çalışıb. Onlar qarşıya qoyulmuş vəzifələri layiqincə həyata keçiriblər. Tələyüklü anlarda-dövlətin, vətəndaşların maraqlarının tə-

min olunmasında da polisərimizin həyatını riskə ataraq böyük rəşadət və qəhrəmanlıq göstərdiyinin, hətta canlarından keçdiklərinin dəfələrlə şahidi olmuşuq.

Bu gün ümumxalq əhəmiyyətli məsələlərdə daim öndə olan Azərbaycan polisinin 107 yaşı tamam olur. 1918-ci il iyulun 2-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) hökumətinin qərarı ilə əsası qoyulan milli polis ötən dövr ərzində çətin və şərəfli yol keçib. 1920-ci il aprelin 27-də Cümhuriyyətin süqutundan sonra Azərbaycanın Sovet İttifaqının tərkibində olduğu 70 il ərzində daxili işlər orqanları uğurla inkişaf edib, cinayətkarlığa qarşı mübarizə, ictimai qaydanın və əsəyşin qorunmasında böyük təcrübə, yüksək bilik əldə edib. Xüsusilə,

ulu Öndərin rəhbərliyi ilə respublikamızın bir çox sahələrdə böyük uğurlar qazandığı 1970-1980-ci illər nazirliyin tarixinə ən mühüm mərhələ kimi həkk olunub. SSRİ dövründə Azərbaycanın Daxili İşlər Nazirliyi və ona bağlı orqanlar yüksək peşəkarlığı ilə fərqlənib.

Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə Azərbaycanın daxili işlər orqanlarının fəaliyyəti daim diqqət mərkəzində saxlanılıb. Onun 1998-ci ildə imzaladığı fərmanla iyulun 2-si Azərbaycan Polisi Günü elan olunub. Heydər Əliyev hələ Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövründə böyük uzaqgörənliklə daxili işlər orqanlarının təşkili və ideoloji cəhətdən möhkəmlənməsi, sıralarının saflaşdırılması, peşəkar milli kadrlarla komplektləşdirilməsi ilə bağlı önəmli fərman və sərəncamlar imzalayıb. Bu da Azərbaycanın daxili işlər orqanlarının müstəqillik dövründə ölkəmizdə ictimai-siyasi sabitliyin qorunma-

sındakı misilsiz xidmətləri ilə yanaşı, ərazi bütövlüyümüzün bərpası uğrunda mübarizədə də özünü göstərdi.

Hazırda Prezidentin diqqət və qayğısı sayəsində davam edən bu inkişaf və modernləşmə vətəndaşlarımızın hüquq və mənafelərini etibarlı müdafiə etməyə tam imkan verir. İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində davamlı inkişafda olan daxili işlər orqanları ölkədə cinayətkarlığa, onun transmilli növlərinə qarşı mübarizədə, əsəyşin və təhlükəsizliyin təmin olunmasında önəmli xidmətləri ilə seçilir. Azərbaycan polisi vətəndaşların qanuni mənafelərinin, hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində üzərinə düşən funksiyaları peşəkarlıqla yerinə yetirir və hər zaman vəzifə borcuna sadiq qalaraq ona bəslənən inam və etimadı doğruldur.

Birinci Qarabağ müharibəsindəki döyüşlərdə 1700-ə yaxın polis əməkdaşı və hərbi qulluqçu şəhidlik zirvəsinə ucalıb, 1710

nəfər işə yaralanıb. Göstərdikləri şücaət və igidliklərə görə 67 nəfər Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına, 1143 nəfər orden və medallara layiq görülüb.

DİN əməkdaşları öz şücaət və qəhrəmanlıqlarını İkinci Qarabağ müharibəsində də göstərirlər. Belə ki, Vətən müharibəsində Daxili Qoşunların şəxsi heyətindən 66 nəfər şəhid olub, 346 hər-

bi qulluqçu işə yaralanıb. Doğma yurdumuzun işğaldan azad olunması uğrunda qəhrəmancasına döyüşmüş Daxili Qoşunların əməkdaşlarından 1690 nəfər Prezidentin imzaladığı sərəncamlarla müxtəlif orden və medallara, o cümlədən 4 nəfər Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı adına layiq görü-
lüb.

Yeganə BAYRAMOVA

Qiymətli sərvətlərimizdən biri... Milli adət və ənənələrimizin qorunması həmişə aktualdır

Sahib olduğumuz dəyərlər bizi saflaşdırır, getdikcə mənəviyyatımızı gözəlləşdirərək vətənpərvər bir şəxs kimi yetişməyimizdə mühüm rol oynayır. İllər

keçdikcə adət-ənənələrimiz də müasirləşərək yeniliklərlə əvəz olunsada xalqımız öz qədimliyini qoruyub saxlayır. Lakin bununla yanaşı, hər dövrə uyğun

mənəvi dəyərlər formalaşır. Bir məqamı da xüsusi qeyd etmək lazımdır ki, adət-ənənələr, mənəvi dəyərlər daim insan münasibətlərində tənظيمlayıcı və

istiqamətverici rol oynayaraq gələcək nəsillərə ötürülür.

Millət tanıdan, onu ucalıdan, var edən məhz dəyərlər, adət-ənənələrdir. Ta-

rixi araşdırmalarda göstərilir ki, zəngin dövlətçilik tarixinə malik Azərbaycan zaman-zaman dövlətçilik ənənələrinə bağlı bir xalq olub. Məhz elə bu təməllər

üzərində bu gün sahib olduğumuz milli-mənəvi dəyərlərimiz formalaşmış. Və bu da nəsildən-nəslə ötürülərək bugününüzə qədər gəlib çıxıb.

Mədəni özünəməxsusluğun qorunması

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

**Məqalə
“Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır**

Ü.Həmzəyeva bildirib ki, hər bir xalqın daxilində mədəni irsi

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin üzvü Ülviyyə Həmzəyeva “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, milli adət-ənənələrin qorunub saxlanması əsas səbəblərdən biri mədəni özünəməxsusluğun qorunması zərurətidir: “Hər bir xalqın adət-ənənələri, bayramları, dili və sənət formaları onun tarixinə dərin-dən daxil olur, cəmiyyətin kollektiv ənənələrini, dəyərlərini və inanclarını təmsil edir. Bu ənənələr nəsilləri birləşdirən, davamlı-lıq hissi verən parçadır. Məsələn, bütün dünyada qeyd olunan mük-

qorumaqla yanaşı, adət-ənənələrin saxlanması qlobal aləmdə müxtəlifliyin qiymətləndirilməsini gücləndirir: “Dünyanın müxtəlif ölkələrinin mədəniyyətləri və adətləri ilə qarşılaşdıqca, hər bir ənənənin özünəməxsus dəyəri olduğuna dair artan bir inam var. Bu ənənələrin orijinal formada qeyd edilməsi və qorunub saxlanması mədəni müxtəlifliyə daha böyük hörmət və təhffə verir. Belə hal fərdləri və millətləri

təlif ənənəvi festivallar və mərasimlər sadəcə əyləncə deyil. Onlar əsrlər boyu miras qalmış mədəni və ictimai dəyərlərin canlı ifadəsidir. Ənənələri qoruyub saxlamaqla, xalqlar kim olduqlarını və dünya ilə əlaqəsini müəyyən edən unikal mədəni irsi qoruyurlar”.

təkcə özlərinin deyil, həm də başqalarının təcrübələrini qiymətləndirməyə təşviq edir”.

Deputat qeyd edib ki, xalqlar öz adət-ənənələrini qoruduqları

Adət-ənənələri qorumaq yeniliyə müqavimət demək deyil

zaman mədəni mübadilə və turizm imkanları yaradırlar. Dünyanın müxtəlif yerlərindən olan insanlar digər mədəniyyətlərin unikal ənənələrini nümayiş etdirən orijinal təcrübələr axtarırlar: “Bu mübadilələr daha ahəngdar qlobal cəmiyyət yaratmaqla, qarşılıqlı hörmət və anlaşmanı təşviq

etmək vacibdir. Bununla belə, adət-ənənələrin mahiyyəti qorunmalı və nəsildən-nəslə ötürülməlidir. Dünya dəyişdikcə, adət-ənənələr müasir kontekstlərə uyğunlaşdırıla bilər ki, bu da onların əsas dəyərlərini itirmədən aktual qalmasını təmin edir. Qorunma və innovasiya arasındakı bu tarazlıq ənənələrin inkişaf etməyə davam etməsinə imkan verir, keçmişlə gələcək arasında körpü yaradır. Məsələn, ənənəvi rəqs formaları gənc nəsillərin onlardan istifadəsi üçün modernləşdirilə bilər. Eləcə də mədəni festivallar öz tarixi əhəmiyyətini saxlamaqla müasir incəsənət və texnologiyaları özündə birləşdirmək gücündədir. Köhnəni yeni ilə qarışdırmaqla xalqlar adət-ənənələrinin canlı və mənalı qalmasını təmin edə bilərlər. Bunların fonunda həqiqətdir ki, milli adət-ənənələr, mərasimlər xalqımızın milli sərvətidir. Onlar xalqın irsinin, milli mənəviyyatının, mədəni simasının təzahürüdür. Azad, müstəqil bir dövlətə çevrildikdən sonra xalqımızın unudulmuş adət

və ənənələrinin bədii-estetik mahiyyətinə, onların mədəniyyət və incəsənətinin inkişafına təsirinə diqqət yetirmək indi daha aktual xarakterə malikdir. Adət və ənənələrin tarixi yaradıcılıq təcrübəsini nəsildən-nəslə ötürmək xüsusiyyətləri müasir mədəniyyət və incəsənətin daha da zənginləşməsinə və inkişafına kömək edən elmi-nəzəri, ənənəvi vərdiş və biliklərə yiyələndirmək vəsi-tələri kimi, xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Beləliklə, milli adət və ənənələrin qorunub saxlanması təkcə keçmişə yaşatmaq deyil, o, obrazlı deyilsə, həm də gələcəyi formalaşdırmaqdan ibarətdir. Adət və ənənələr bir millətin kimliyinin əvəzolunmaz hissəsidir. Sürətlə dəyişən dünyada mədəni irsimizi qorumaq və qeyd etmək üçün davamlı səylər göstərməyimiz çox vacibdir. Bununla biz təkcə keçmişə hörmət etmirik, həm də gələcək nəsillər üçün zəngin, müxtəlif və birləşmiş dünyanı təmin edirik”.

Yeganə

“YAŞAT” düşərgəsinin 3-cü həftəsi başlayıb

“YAŞAT” Fondunun və “ASAN Könüllüləri” Təşkilatının təşkilatçılığı, TABİA Groupun və “Lankaran Springs Wellness Resort” Hotelin birgə təşəvvüfşliyi ilə keçirilən 4-cü “YAŞAT” düşərgəsinin 3-cü həftəsinə start verilib.

Fondun mətbuat xidmətin-

dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, açılış mərasimində düşərgənin qaydaları, həyata keçiriləcək tədbirlər izah edilib və uşaqların sualları cavablandırılıb.

Xanbulan gölünə ekskursiya zamanı iştirakçılar Lənkəran təbiətinin özünəməxsus və füsunkar mənzərəsi ilə tanış olublar. Hoteldaxili əyləncə,

hovuz saatlarında, futbol yarışında, həmçinin stolüstü idman oyunlarında uşaqlar əyləncəli və xoş vaxt keçiriblər. Azərbaycan İncəsənət Məktəbi tərəfindən nümayiş etdirilən “Qoğal” uşaq tamaşasında balaca aktyorlar oyunları ilə düşərgə iştirakçılarına xoş anlar yaşadıb, üzlərə təbəssüm bəxş

ediblər. Tərəfdaşlar: TABİA Group

və “Lankaran Springs Wellness Resort” Hotel;

Sponsorlar: NEQSOL Holding, Bakcell, Norm, AMO Corporate Group, GILTEX MMC, Nar, DTİK, DadHouse; Dəstəkləyirlər: Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti, “ASAN xidməti”in “İnnovasiyalar Mərkəzi”, “ABAD”, “PAŞA Həyat”, “Badamlı Mineral Suları”, “Azərbaycan Hava Yolları” QSC, Azərbaycan İncəsənət Məktəbi, “INNO-LAND” İnkubasiya və Aksele-rasiya Mərkəzi, Milla, Dayaq Xeyriyyə, “Libraff” kitab mağazaları şəbəkəsi; Media dəstəyi: ASAN Radio/TV

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alicq HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyir Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenzia: N-B-317
Tiraj: 3611
Sifariş: 1378
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayında nəşr olunur. Məsul nəvbətçi: Yeganə Bayramova